

СРПСКИ НАРОД

ВРХУНАЦ КАМУФЛАЖЕ

Позната је ствар када се у нечему сувише претера, да се често постиже супротно дејство од онога што се желело. То нарочито важи у погледу пропаганде, где треба још пажљивије водити рачуна о том психолошком моменту. Можемо рећи да је московска пропаганда у својој познатој безобзирности прекршила ово правило и зато њени блефови сада штете њеним намерама према нашој земљи. Мислимо нарочито на поступак Москва у случају образовања т. зв. »југословенске владе« Тито—Рибар, као и на њено држање према Краљу Петру. Пропагандна камуфлажа је прешла границе дозвољеног и сада је свакоме провидна и јасна Стаљинова игра. Никога неће он данас преварити да није он до миг за формирање владе »с коца и конопца« која има за циљ уништавање Српства, иако сада притворно објављује да признаје »владу« Тито—Рибар.

Кад се зна ко је Тито и ко су његови главни помагачи, да су они слепи извршиоци Стаљинових нарадаба, онда ово признање свршеног чина претставља баш тај врхунац камуфлаже, која услед претераности, не успева више никога да превари, него напротив осветљава праву стварност. Зато данас свакоме је јасно без икаквог даљег доказивања да је »влада« »маршала« Тита послушно оружје Коминтерне која у овоме простору треба да изведе болшевизацију, а у првом реду да сломије отпор српскога народа, који се показао као највећа сметња извођењу овога плана.

Исто тако та безобзирна камуфлажа, којом се Кремљ служи не дејствује ни у покушају да се искористи један монарх и монархистички осећање једнога народа. После камуфлаже са царским заставама, са православним патријархом, дошао је покушај камуфлаже и са монархијом. Али јасно је да ту нико неће насести. Кад не изазива револт човек може само да се насмеје на позив »маршала« Тита да Краљ Петар дође у његов шумски стан и да му његови крвави бандити буду гарда, која треба да бди над њим. То прелази већ у гротеску и свет се мора револтирати, кад види како га Москва третира као малолудну будалу, којој се може сервирати и најглупљи блеф. Данас и детету је познато да се совјетизам и монархизам апсолутно искључују, да Москва јесте целат свију монарха и зато је то једна од најмање успешних камуфлажа.

Овај покушај само сведочи колико је Москва безобзирна у и-

Тито се није зауставио на простом проглашавању своје »влада«. Он је отишао много даље и јасно открио кога претставља и у име кога жели да ради. Истина, у првом моменту, из Лондона су покушали да камуфлирају Титов подухват желећи да га прикажу као израз тежњи народа за ослобођењем и као готовост тога народа, да продужи борбу која га је и до сада коштала веома много. Неупоредиво више него Енглези и Американци, а процентуално више него и Совјетску Унију.

Лондонски »Тајмс«, орган енглеске владе, написао је у прошлу суботу један чланак у коме се оштро околмо на владу у Каиру и на њене експозитуре у земљи. Он је отишао и много даље па је владу Божидара Пурића огласио за групу људи која никога не претставља у земљи. Рекао је, да она претставља само неколико туцета официра, чиновника и дипломата. Није пропустио да нагласи како Титова влада претставља све националне, расне, религиозне и политичке групе. Ово »расне« треба да се односи на Јевреје, јер се, иначе, не би могло разумети.

Тито је, међутим, пожурио да демантује »Тајмс« и да својим новим пријатељима у Енглеској и Америци објави у име кога он ради. То је учинио давањем декларације у име своје владе и, нарочито, проглашавањем устава »нове Југославије«. Нама је познато девет тачака тога устава и по њима се може потпуно мирно рећи, да је овај устав проста имитација совјетског устава.

У првој тачци се истиче како се нова Југославија заснива на равноправности свих народности које у њој живе. То је речено и у уставу Совјетске уније, али овде има један посебан смисао који нас нарочито интересује: српски етнички простор подељен је на пет република, док су хрватски и словеначки простор остали етнички неразбијени. Овим се најбоље изражава смисао Титове акције и намере његове владе.

Не би се, на основу овога, мо-

скоришћавању сретства да постигне свој циљ и колико јој је стало да превари и заведе још једном српски народ, да би лакше постигла његово уништење. Свима овим блефовима она хоће да га као опије, да ослаби његову непомирљивост према комунизму. Игра је и сувише провидна и ова болшевичка камуфлажа јесте најбоља пропаганда противу Совјета, који тако руше сами себе.

глед рећи да је Титу и његовим сарадницима толико важно да остваре болшевички поредак колико да разбију, онеспособе и униште српски народ.

На болшевизам мирише и друга тачка Титова устава. У њој је речено да антифашистички савет има право да за време рата издаје законе. Пре свега сам назив антифашистички беспредметан је, јер се зна, да у Југославији није било фашизма нити га има и данас у било ком облику. Наступајући са паролем: »Смрт фашизму — слобода народу« Титови »слободници« отворено признају да су обични експоненти Коминтерне, која у Совјетској унији гледа базу остварења светске револуције.

У трећој тачци се говори о председништву које је главно управно и законодавно тело. И то је обична копија болшевичког устава и статута болшевичке партије. То није ништа друго него ЦИК из совјетског устава коме су дата велика овлашћења. У 17 члану партијских статута болшевичке партије речено је: »ЦИК Совјетске уније издаје законе, декрете, наредба и распоређења, сједињује у себи законодавни и управни рад у Унији совјетских социјалистичких република и одређује компетентност президијума ЦИК-а и врховног савета народне привреде«. У 24 члану статута речено је: »ЦИК управља радом централних Совјета и ванпартијских организација преко партијских секција«. Кагановић, предодређени наследник Стаљина на положају генералног секретара партије, објаснио је дужност ЦИК-а овако: »ЦИК руководи целом политичком идеологијом и организаторским животом партије. Уколико наша партија влада у Совјетској републици утолико ЦИК управља совјетском државом«. Ово је исто речено и у 4 тачци Титова устава где се одређују права президијума.

По 25 члану партијских статута Централни комитет формира за

СТАВ СРПСКЕ ВЛАДЕ

Београд, 18 децембра 1943 г.

Поводом образовања такозване југословенске народно ослободилачке владе са Иваном Рибаром и Јосипом Брозом-Титом на челу, Српска влада објавила је 18 ов. м. следеће саопштење:

»Партизанско-комунистичка влада Ивана Рибара и Јосипа Броза-Тита, образована на територији бивше Југославије, лише на је сваког моралног, правног и политичког основа, да говори у име српског народа. Створена по налогу Москве, а подржавана од Лондона и Вашингтона, са циљем да постане упориште за комунистичку делатност на територији, коју Совјети хоће да приграбе за себе, та такозвана југословенска народна ослободилачка влада јесте у ствари скуп професионалних терориста, у служби Москве. Они својим неделима тешко угрожавају мир и опстанак свих балканских народа, а у првом реду српског народа, који се на живот и смрт бори са комунистичком опасношћу на целом свом националном простору.

Поменути партизанско-комунистичка влада има се сматрати као нов покушај Совјета, да помуте националну свест српског народа и искористе га за своје паклене империјалистичке планове. Сам избор личности за ову најновију совјетску смутњу то довољно доказује.

Српска влада Народниог спаса уверена је, да тумачи праву мисао и осећање целокупног српског народа, када у име његово диже пред светском јавношћу свој глас противу непријатеља европске цивилизације у овом делу нашег континента, предвођених од Јосипа Броза-Тита и осталих московских приврженика. Окупљен око владе Народниог спаса у једном јединственом националном фронту, српски народ имаће снаге и сретства, да се одупре свима покушајима Совјета и њихових партизана који хоће да слома његов национални отпор и поколебају његову веру у слободан живот.»

политички рад посебан политички биро. Тај се биро назива »Политбиро«. Он је законодавна инстанца у истом смислу који му је дат у Титовом уставу. Стаљин је сам објаснио важност Политбироа када је рекао: »Полит биро је највећи орган не државе, него партије, али је партија руководна моћ у држави«. По 29 члану партијских статута: »Президијум ЦИК-а у удружењу Совјетских социјалистичких република је у међувремену између седница ЦИК-а највећи законодавни, управни и административни орган власти у Савезу совјетских социјалистичких република. И ту се, дакле, Титов устав потпуно поклапа са уставом болшевичке партије. У Титовом уставу говори се о националном комитету који ће бити извршни орган. То није ништа друго него поновљен 37 члан болшевичких статута у коме

се каже: »Савет народних комесара је управни и административни орган ЦИК-а Уније совјетских социјалистичких република«. Као такав он у својим рукама држи сву егзекутиву.

Да не би оставио у заблуди оне који желе да буду преварени и да се заварavaju илузијама да се овде ради о некој демократској влади, која има ослободилачке намере Тито је назвао извршне органе националног савета комесарима. И то је потпуно по совјетском уставу. Једина је разлика у томе што Тито зове овај орган националним комитетом, а у Москви га зову Саветом народних комесара. Али то, ни чему, не мења суштину ствари.

Да није ништа друго учинио Тито је овим уставом јасно открио позадину из које је проишлаго његова »влада«. Та је позадина болшевичка.

Када »Тајмс« пише да ова појава претставља спонтани израз тежње за ослобођењем онда он свесно говори неистину. Исто онако као што говори неистину када каже да је фантастично називати Титове банде комунистима и терористима. У коликој су мери они и једно и друго то најбоље зна српски народ који је оштрицу њихова беса и немилосрдности осетио на себи. Зна српски народ да је главни циљ Титове акције истребљење свесних националних снага.

Недељни преглед међународних догађаја

Савез Москве са Бенешом

ПОЧЕТАК КРАЈА

Дипломатска пракса познаје савез више држава, савез три или два суверена организма, али сада је склопљен савез једног организма. Једна држава потписује савезнички уговор са непосредним величинама. СССР ступио је у савезничке односе са Чехословачком, или боље речено са Бенешом.

Можемо претпоставити да Бенеш заступа чешку емиграцију. Можемо претпоставити да има неколико Бенешових присталица и у средини чешког народа. Али Бенеш нема никакав мандат од оне групе народа која је била везана у оквиру Чехословачке. Словаци су недвосмислено испољили своју антипатију према тој држави у којој су се мучно борили против чешких хегемониста. Карпатурси тежили су отцепљењу још за време проплате те државе. Судетска земља је одушевљено ушла у састав Немачког Рајха, и неприродна је мисао да се та област стави под заповест Бенеша.

За стварање Чехословачке не постоје никакви природни услови. Бенеш претставља једну фантазију која се не може остварити. Стаљин потписује уговор са претставником фантазије.

Стаљин одлично познаје теорије. Он није неки сањалица који се може дати заварати фантазијама. Он је свестан илузиозности Бенеша, али ипак прави савез са том илузијом. Њему није потребан Бенеш као политичка појава, већ му треба само једна реченица из тог чудноватог уговора између њега и Бенеша, наиме она реченица у којој су се „високе стране“ обавезале да указују узajамну вољу и другу помоћ. Ова обавеза, или боље речено право да указује помоћ Бенешовој илузији је потребно Стаљину за будућа времена када би он хтео, у случају завршетка рата, да се увуче у централну Европу.

Овај дипломатски куриозитет савез једног — интересантан је само са тог гледишта што служи као још један доказ да је Енглеска избачена из Европе као политички режисер и да је режија препуштена Стаљину. Бенешев „савез“ са Стаљином је једно од јаја снесених у Техерану.

Енглески часопис „Најнтд сенчури енд афтер“ назива Бенеша Стаљиним пресумптивним комесаром. Бенешу је свеједно из чијих ће руку добити власт, из Черчилових или Стаљинових, главно да добије власт, макар по цену остављања свој робеног народа под совјетски терор.

Московски корак према Бенешу може се сматрати за први корак совјетске послератне политике. Што се тиче ратне политике, Совјети препуштају својим пријатељима да врше потребне, али сумњиве задатке. Сумњиве зато што нема никаквих шанса за успех. На конференцији у Техерану решено је било да се упуте ултиматум појединим европским народима. Совјети нису дали свој потпис под тај ултиматум. Енглези су се такође склонили у помрчину, а на бину је изишао Кордел Хал који је изнео комичан захтев према Бугарској, Румунији и Мађарској.

Овај захтев није само комичан. Он је и трагичан. Јер је пропахан гадним претњама недостојним претставника државе која се тобоже бори за демократију.

Те претње нису имале дејства. Ово техеранско јаје испало је мућак. Још једно јаје разбило се у Каиру. Из изјаве Менемени-оглуа, као и из писања турске штампе, јасно се види да је покушај пресије на Турску остао без успеха. Турска политика је остала на линији оних директива које је дала Велика Британија.

родна странка. Турска спољна политика остаје непромењена.

Неуспех су доживели непријатељи Европе и по пољском питању. Уговор између Москве и Бенеша, или боље речено протокол уз тај уговор, предвиђа могућност приступања и емигрантске пољске владе том савезу. Пољска емигрантска група која се назива владом одмах је на то одговорила да би она радо пристала на потписивање таквог уговора, али под условом да Совјетска Унија призна пољски интегритет и пољске границе од пре јесени 1939 године. Међутим, сазнаје се са потпуно несумњивом тачношћу да Чехословачка која је замисљена од стране Стаљина и Бенеша треба да има једну веома пространу граничну линију са Совјетском Унијом. Да би се таква гранична линија створила, Совјети треба да имају своју границу не источно од Галиције, већ западно од Галиције, на Карпатима. Следствено, Совјети сматрају да имају право да понове окупацију знатног дела Пољске коју су извршили 1939 године.

Пољска емигрантска влада не признаје те совјетске империјалистичке аспирације, и зато не може бити говора о проширењу садашњег савеза између Москве и теоретског Прага још и на теоретску Варшаву.

Овај став групе пољских емиграната, који као колективно савезнички сматрају успостављање предратних пољских граница, је веома интересантан. Интересантан зато, што потпуно личи на Бенешеве аспирације да се васпостави бивша Чехословачка. Личи чак и у детаљима. Као што не постоји услов за стезање народа и племена у чехословачки милер, тако исто не постоји психолошка и политичка могућност да се васпостави предратна Пољска. Украјинци који су били 1919 године силом укључени у састав Пољске, а који су ипак онда могли да се надају извесним могућностима да се живи, имају сада неодољиву антипатију према Пољској. Већ ово чини немогућим васпостављање Пољске о коме сањају не само пољски емигранти, већ и Британоамериканци. Та сањарења су испољавање реакционерних намера које су теме свих садашњих ратних и послератних планова непријатеља Европе.

Они ратују за реакцију. Ратују за васпостављање онога шта је било, шта је умрло, јер није ваљало. Они ратују против напретка, против идеја које би могле да доведу до организовања европског живота на бољој, срећнијој, природнијој бази, него што је база версајских начела. Непријатељи Европе су њени непријатељи не само зато што имају извесних империјалних или капиталистичких аспирација тешких по Европу, већ углавном зато што хоће да натуре Европску реакцију.

Европа неће реакцију. Ово је најбоље изразио у свом говору министар Рајха др Рибентроп, који је јасно, недвосмислено и потпуно отворено изнео оне мисли које претстављају темељ садашње политике Рајха према Европи. Нови Поредак који ће се остварити у Европи, а који се већ остварује уколико то војне прилике допуштају, даће народима Европе животни простор који одговара њиховој народној снази и њиховој способности. У једној оваквој европској заједници, сваки народ који је искрено спреман на сарадњу, заузеће место које му припада.

Културни живот сваког народа биће обогаћен духовном разменом са другим народима. И у културном животу, као и у економском, као и у политичком, створиће се заједница заснована на свести о европској солидарности.

После конференције у Тебрису ситуација постаје све јаснија. Има изгледа да ће се још у току ове зиме ствари поставити на своје место онако, како то и заслужују. Борба нерава је подбацила и није дала оне резултате, који су се отуда очекивали. Чак, послие Тебриса, завршила се свадом између Американаца и Совјета с једне стране и Енглеза, с друге стране. Као што је француски дисидент генерал Де Гол извукао асуру Енглезима у Либанону својим превентивним мерама противу владе и парламента у Либанону, па изазвао сав муслимански свет противу Енглеза, тако је сада агенција Рајтер из Лисабона открила пре времена рад конференције у Тебрису и њене резултате унапред учинила ништавним. То су крајњи резултати борбе нерава.

Сад Енглези жале оне жртве које су пале у ганстерском напад из ваздуха на Немачки Рајх, јер су промазиле ефекат, пошто је у тој психози ваздушног бомбардовања, борба нерава требала да достигне своју кулминацију. Тада би имала смисла она Наполеонова поза министар Черчила своје победнику Немцима „на колена“, овако је хор-фишек испалио у празно. Међусобна свађа међу „коалицијом“, направљена је врло смешним ставом Черчила и пружила материјал за забавним илустрованим часописима у Америци да се мало нашале на рачун новог Наполеона у лицу енглеског премијера Черчила.

Сва ова прашина која се подигла око састанка прво у Каиру, затим у Тебрису крај Техерана, открила је сву трулеж једне заједнице која ништа заједничког нема. Напротив, супротности су толико велике, да су конференција Черчила у Канади са Рузвелтом, па продужена у Вашингтону, затим, састанак у Казабланци, па у Москви, Каиру и напоследку у Тебрису, само крпање рупа којих тако много има, да их закрпити не могу. Ако је ко сложио кад год рогове у врећи, то ће се једног дана сложити московски болшевици са англосаксонским плутократима и јеврејским капиталистима Енглеске и Америке. Размиолажења су тако велика, да је право чудо како се коалиција могла и досад одржати.

Рузвелт је био тај који је до-

сада занушавало руке да би се савез одржао и да се пре времена не би распао. Наравно, то је он чинио на рачун Европе, за коју иначе, нема никаквог осећања. Черчил, као познати огорчени противник болшевизма, прискочио му је у индот и великодушно теслимно половину источне Европе, задржавајући за себе и Енглеску, западни део. Међутим, Черчил се и ту преварио, јер ни једна држава западне Европе, неће више да чује за енглеско пријатељство, а гаранције вешају о врбов клин, док с друге стране, Москва му је поновила свој захтев: никакав бедем држава између ње и Европе, то јест, Москва неће унапред да каже Черчилу, где мисли да се заустави. Тако су Черчилови пла нови осуђени на потпуну пропаст.

Овака ситуација наговрнула је Черчила, да продужи са својим сеговањем на болшевичку карту, живећи у тврдом уверењу, да увек има времена за ретерирање. Он жели да иде до крајње границе повлађивања и уступака црвеној Москви, да би натерао Немачку на попуштање, која би искористио у своје сврхе. Како му је Немачка дала на знање и раније и сада преко др Дитриха, да је Черчилов рачун кроз потрешан, нас сада интересује, где је та граница, преко које Черчил не сме да пређе и да ли ће он то учини на време или ће задоцнити? Јер нико живи на овом свету, не може нас уверити да интереси империјалистичке и плутократске Енглеске хармонирају са болшевичким интересима и да је савез између ове две земље, нешто природно и логично! Превара се мора обелоданити што пре, како би остали свет могао изаћи из хор-сокака у који га је увео овај политички пеливан, узимајући на себе улогу невидог јагњета или новолеченог болшевика!

Тако исто, нас интересује гест краља Фарука у Каиру, који се извинио, што је спречен болшећу, те не може примити председника Рузвелта. Је ли та иницијатива дошла са египатске стране или је то урађено по мигу Черчила? И ако има много оправданих разлога да верујемо у спонтани револт египатског народа, који је преко свога краља учинио један протестан гест

због уласка америчке војске у Африку, не примајући посету Рузвелта, чини нам се да ту има мало и енглеског масла. Долазак америчких трупа у Африку, њихово мешање у француске ствари, узимање база, осећај осталих свих, да у њима виде господаре а не савезнике који су ту само привремено, бацило је у бригу Черчила и сасвим је могуће, да у гесту краља Фарука, није изостао и његов савет. Хтео се дати на знање Рузвелту, да су његове трупе и мешање у афричке ствари, непожељне за афричке народе, чија је легитимност несумњива. Рузвелт је то добро разумео.

У месту краља Фарука на политичку позорницу ступио је Инени, председник Турске републике и он је одржао састанак са председником Рузвелтом. Ми смо одмах разумели целу ствар. Требало је са Рузвелтом да говори овлашћени претставник муслиманског света, а то је педесет милиона уједињених народа Турске, Либанона, Египта и Трансјорданије. И Инени је говорио са пуно ауторитета, у толико је тај састанак значајнији од оне сумњиве конференције Чанкајшека, Рузвелта и Черчила. Тешко је рећи о чему се на том састанку разговарало, али с обзиром на све скупне догађаје који су се одиграли на Средњем истоку у последње време, изгледа да је Рузвелт добио добру лекцију или бар један расхлађујући гуш.

Сви ови догађаји ако се узму у правилну оцену, довешће нас до закључка, да коалирана кола која су досада много шкрипела, не могу даље. Политички аутобус Черчила застало је и не може да макне даље, разлаз је неминован. Дипломатска жонглирања Черчила престала су да занимају свет и он сам осећа да му је дошао крај. На неку страну мора да скрене, јер се опасности гомилају сваког часа све више и више и прете да сво његово ваздушно зидане кула, претворе у ништавило. Ова дипломатска ужурбаност, ови учестали састанци без практичних резултата, ове лудачке претње и очајни позиви победничком немачком народу на капитулацију, све то скупа, открива слабост Черчила и наговештава нам почетак свршетка.

Черчил је све закувао, све је он запетљао, на њега је ред да покуса што је закувао, да размрси што је запетљао.

Цео свет, то од њега очекује! Б. Н.

Немачки војници се одмаравују

„Влада“ узурпатора без народног овлашћења

Наши привредници о Титовој влади

ЗАВЕРА

Англо-американци као да терају шегу и са нашом емиграцијом и са целим српским народом! Прво су, „у знак захвалности“, отерали Симовића и пучисте; затим су остале наше политичаре у емиграцији назвали „реакционарском кликом“; усто су Дражу Михајловића оставили на цедицу претпостављајући њему партизане и „маршала“ Тита; да би најзад и сам престо Краљев довели у питање, остављајући да се сам народ после рата изјасни о облику владавине.

Какав пак српски народ треба да изгледа после рата најбоље се види по томе, што његово „спасење“ треба да донесе Хрват Јосип Броз са Мошом Пијадом као претставником Срба! Народ који је као своје претставнике имао своје најбоље расне синове: једног Обилића, једног Карађорђа, једног војводу Путника, треба сада да спадне на једног опскурног београдског Јеврејина!

Све је то једна страшна и одвратна завера против самог постојања српског народа! Та је завера почела још онога дана када је Југославија за туђе интересе гурнута у рат, с тим да српски народ својом крвљу плати рачун те безумне авантуре. Но и то им је било мало. Преко Лондонског радија свакодневно Срби су позивани на устанак, на саботажу, а колико јуче чули смо из уста емигрантске владе у Каиру да су све то Несрби саветовали Србима, јер она није имала никаквог јавног средства за општење са српским народом.

И као врхунац ове трагикомедије долази одлазак Брозове делегације у Каиро да позове Краља Петра да дође и да се као номинални шеф стави на чело партизанског покрета и партизане, састављене од белосветског комунистичког олоша, поведе у борбу против свог властитог народа! Сличан цинизам светска историја још није забележила.

Мисле ли Англоамериканци одиста да су српском народу свраке попиле мозак или пак ствари терају до бесмислености како би се и последњи залуђени Србин најзад опаметио? Или све то чине ради тога како би прикрили јаз који између њих и Совјета постоји давно пре састанка у Москви?

Добро би било кад би се не само српски народ већ и остали европски народи позабавили мало овим питањем. Онда би престали да наседају англосаксонском егоизму, који је себе ради готов да жртвује и Европу, и њену цивилизацију, па и само постојање европских народа.

ВЕЛИБОР ЈОНИЋ

Самовласно прокламована Тито-Рибарова такозвана „ослободилачка“, а у ствари комунистичка влада, у којој прави Срби нису такође ни уопште заступљени, а најмање лицима која би имала ма какве квалификације да делају у име народа, изазвала је у целој Србији оправдани револт, који је дошао до изражаја у свима нашим круговима, међу политичарима исто као и међу привредницима, у градовима исто као и на селу.

Да бисмо имали јасну слику одјека у привредним круговима Уредништво СРПСКОГ НАРОДА обратило се угледним претставницима наше привреде, који су махом изразили своје најнеповољније мишљење и подвукли опасност, која преко те и такве владе прети уништењем српског народа.

Противу српског народа

Познати наш привредник и јавни радник, претседник Занатске коморе Милан Стојановић изјавио нам је:

— Сазнање које је цео српски народ добио пре неколико дана, да су Тито—Рибар образовали југословенску „ослободилачку владу“ растресло је све српске духове и сада много јасније виде да је такозвана енглеско-американска демократија блеф

који има за циљ само да њихов бескрупулозни империјализам прикрије.

— Ако цео наш народ није до сада могао да нађе прави пут после ових догађаја он ће га сигурно наћи и њиме поштено ићи. Англо-американска пропа-

ганда је стално тврдила да воде овај рат ради обезбеђења демократске слободе свих народа. Међутим, они су најречитије сами себе демантовали што нам намећу једну владу узурпатора који никад нису имали легитимацију нашег народа. Ниједан од тих људи никакву улогу није играо у прошлости у нашем јавном животу. Владе у појединим земљама долазе или као уредно од народа легализоване, или путем револуције, које уз нарочито учешће народа или прећутно буду примљене. Влада Тито—Рибар није добила ни на који начин пристанак нашег народа да над њим влада. И не само то, већ српски народ на целом пространству бивше Југославије није се изјаснио за систем који Тито—Рибар проповедају.

Овај догађај потврђује да је Англо-Американцима стало до својих интереса, па ма то било и у друштву са једним Титом,

који је уз то главни кривац за безбројне жртве које је наш народ поднео. Они су под маском ослободилаца придобили извештај број Срба благодарећи опасностима које су им запретиле на њиховом огњишту и због којих су се нашли у збеговима.

У српским селима и градовима апсолутну већину сачињава мали човек и према томе наше друштво није проткано финансијском плутократијом, па из тих разлога и нема материјалне подлоге за Титову идеологију. Наш мали човек жели само мир и ред и зна да до тога може доћи у својој земљи, ако тај мир и ред сам чува, а не ако у њој влада грађански рат.

Ја све ово подвлачим као човек који више од четврт века јавно ради у име тог малог човека и познавајући његову здраву памет верујем да ће он допринети да се ослободи Титове идеологије.“

„Сада Срби треба да буду сложни...“

Тако исто угледни београдски привредник из трговачких редова, Недељко Савић, претседник Савеза трговачких удружења, изјавио је:

— Овај догађај није ме нимало изненадио, јер се из њега оцртава намера која не претставља за нас ништа ново, али је ипак као догађај довољан да Србе потсети на нешто што су они до сада у великој мери пренебрегли, а то је, да буду сложни.

И у краљевини Југославији по казивале су се тежње да се српски народ поцела и да се територија на којој је он настао што више подели. Нажалост у овоме се успело, јер српски народ није био увек политички компактан, што је доводило до тешких последица за његово битисање. Да није тај случај био српски би народ многу своју невољу благовремено отклонио.

Из одредаба такозваног „Устава“, који је донела и објавила „влада“ Тито—Рибар, види се да

се предвиђа федеративна будућа Југословенска држава у коју улазе Србија, Хрватска, Словенска, Босна и Херцеговина, Црна Гора са Санџаком и Македонија. Јасно је дакле, да се само Србија цела на неке народе који не постоје. Чуди ме само што нису у подели ишли још даље, па да одвоје Стари Влак, Шумадију и остале делове Србије. Јер, кад су могли измислити босанско-херцеговачки народ, црногорски на-

род и македонски народ, што не би у том погледу ишли и даље.

Природно је да, кад српски народ у тој „влади“ претставља Моша Пијаде, за кога се каже да је Србин, онда није никакво чудо што се од српског народа прави група народа.

Ово треба нас Србе да уразуми и да се оканимо једаред ситног и тесногрудног странчарења, па да сада у овим врло тешким временима имамо пред очима са-

мо свој српски интерес и будућност свог српског народа. На тај начин једино ћемо наћи свој пут и доказати и пријатељима и непријатељима нашег народа да смо ми Срби и по нашој прошлости и по нашем великом страдању у садашњости зрели да управљамо својом судбином и да нас у том погледу оставе на миру они који нису овлашћени нити да нас претстављају, нити да у наше име говоре.

НЕСРБИ ВОДЕ ПАРТИЗАНЕ

Титова влада „с коца и конопца“ дошла је са паролем да ради на „ослобођењу“ српског народа. Међутим, свако зна њен прави циљ да изазове нереде у овом простору и да припреми терен за совјетизацију ових крајева. Колико њој лежи на срцу судбина српског народа и његова „слобода“ може се најбоље видети из њеног састава у ко-

ме српски народ претставља јеврејин Моша Пијаде, поред једнога амбициознога слабића и једнога пијаног распопа, док су сви остали све сами Несрби. Поч нико са кандидатом за црвеног диктатора на Балкану — са Титом.

Крвави комунистички целат, под чијом су командом партизанске руље побиле толике српске националисте по Србији, Црној Гори и осталим крајевима, вођа црвеног пировања, које је толико зла нанело напаћеном српском народу, самопроизведени „маршал“ Тито, јесте Хрват и зове се ЈОСИП БРОЗ.

ИВАН РИБАР, самозвани поглавар пројектоване балканске совјетије и дојучерањи претседник извршног одбора „антифашистичког већа народног ослобођења Југославије“, јесте камуфлирани хрватски јеврејин.

Идемо даље. Несрби су и вође комунистичке партије, у чијим је рукама Титова влада. То се види и по самим њиховим именима:

- МАРКО ОРЈЕКОВИЋ, члан ЦККПЈ;
- ЈОСИП КРЕШ, члан ЦККПЈ;
- ПАВАО ПАВО, члан ЦККПЈ;
- АНКА БУТОВАЦ, члан ЦККПЈ;
- ЖАЈА, члан ЦККПЈ; и
- ЈОСИП ВЛАКОВИЋ, члан Ц.К.К.П.Ј...

Да видимо вођство „војске“, предводнике оних крвавих црвених руља. Ево њихових имена

која говоре боље него све крштенице колико су они Срби:

ВИЦКО КРСТУЛОВИЋ, командант IV оперативне зоне;
КОСТА НАЂ, комунистички „ђенерал“ и командант „пролетерске дивизије“;

ЈОСИП ШКОРПНИК, комунистички „ђенерал“ и командант „пролетерске дивизије“;

ИВАН БОРТНИК, комунистички „луковник“ и командант „ударне бригаде“;

ОЦА МУЈИЋ, командант „Мајевачке народно - ослободилачке бригаде“;

ЈУРИЦА ГРАУШНИК, начелник штаба Покупско-жумберачког одбора;

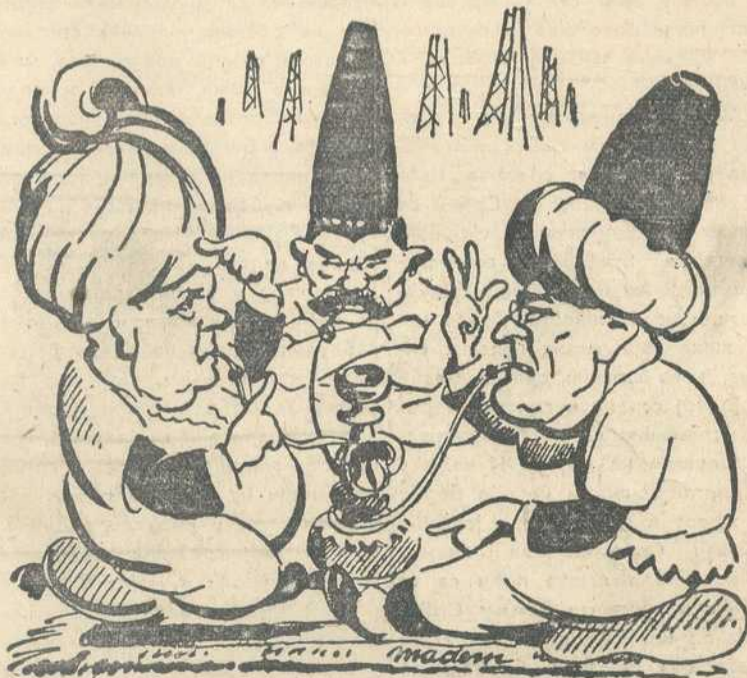
ПАУЛ ПАП, командант „пролетерске бригаде“ итд. итд.

Кад погледамо листу „политичких комесара“ партизанске „војске“, видећемо по њиховим именима колико су они Срби. Ево имена неколицине најзначајнијих:

- ВЛАДИМИР БАКАРИЋ, политички комесар Хрватске;
 - ШИМА БАЛЕН, политички комесар V бригаде Хрватске;
 - ОСМАН КАРАБЕГОВИЋ, политиком I Босанског корпуса;
 - ОСКАР ДАНОН, политички комесар II дивизије;
 - ВАЈНЕР, политички комесар Сремске ударне бригаде итд. итд.
- Пре састава Стаљинове владе „с коца и конопца“ на челу партизанског покрета био је „вели-

(Наставак на 5-ој страни)

Конференција у Техерану

Прича из 1602 ноћи

Догађаји на ратиштима

БОЖЕ ПРАВДЕ...**S.O.S. ИЗ МОСКВЕ**

Тужна је историја Србинова. Никога животни жрвањ није тако немилосрдно млатио, као Србина. Честе и грозне су његове Голготе. Па ипак никад тежег и тужнијег историјског раздобља није за њега било до онога, кад се остављен и напуштен нашао на беспућу, духовно растројен, братском неслогом заведен и изродима ометен, да поново самог себе нађе.

Његово биолошко истребљење, било је питање само времена и историја једног храброг, вредног и радног народа, била би за увек прекинута. Али велики је Бог. Он је могао да казни један заблудео и заведен народ, али није хтео да га уништи. Србину је увек остајала нада у Њега, јер је под Његовим окриљем: Бог чува Србију, стварао чуда од јунаштва и попео своје име до највише земаљске славе. Зар је онда какво чудо, што му је Он био последња утеха? Имао је право и није се преварио.

Када је Србија грчала под теретом туђих грехова, нашло се српских родољуба, једна шака, да бистрим српским очима сагледа страховити амбис у који земља срља и напрегла се та шачица, да бар српски народ заустави на ивици амбиса... И Богу хвала успела је. Не само што је пропаст избегла, него је вратила српски народ на стари исконски, светосавски пут, где му је остала ризница духовног блага и благотворни извор расних врлина. На том путу, српски народ поново је духовно нахрањен, животним балсамом помазан и врлинама запојен. Од тада, српски народ иде трновитим путем преко свих тешкоћа, ка свом природном успону и нормалној обнови, повећавајући своје благостање.

Тешак је то пут био. Српска неслога разјединила је конструктивне снаге и бацила се прљавим блатом на шаку српских родољуба, чија је бистра српска памет, у несрећи сагледала истину и погодила пут ка спасењу. Тада су најбољи Срби у очима заблуделих Срба, били петоклонаши и издајце свог народа. О да трагичног удеса! Они, који су свој век провели у служби своје земље и народа, морали су да понесу свој крст страдања и да под срамним жигом кога су им прикључили српски изроди и заблудели браћа, изведу спасење свога народа до краја, како би уздигнуте главе и ведро чело дочекали дан признања, не само захвалног народа, него и оних, који им нанасеше у заблуди, највеће увреде. Данас цео српски народ одаје поштовање тим патриотама, а последњи гест заблуделе браће пружа тим родољубима и пуно рехабилитацију и сатисфакцију.

Ми смо били увек ти, који нисмо хтели сувише далеко ићи у осуди заблуделе браће, дубоко верујући да ће доћи дан, кад ће се и њихово залеђено срце откравити и закуцати само српским откуцајем. И нисмо се преварили. У хаосу који је настао после распада једне неискрене заједнице, где је много више било Бранковића, него што је било Обилића, могао је Србин и погрешити. У првом тренутку, ствари су на

очиглед изгледале много страшније, него што су у суштини биле. Ми смо то морали разумети. Бујна младост тражила је у слободи одушке свом патриотском болу, али ствари није могла дубље сагледати, јер јој је он замрачио разум, док је страшна јавна навукла мрак на очи. Били смо дубоко уверени, да је то патриотски делиријум који ће у толико брже проћи, у колико искуснији буде био лекар.

Београд је задржао хладнокрвност и неуморно је радио у раду и праштању, чекајући свој час. Можда би тај час много брже дошао, да се са младошћу и идеализмом, није помешала и она средина, коју је друштво легалним путем жигосало и ставило ван опште заједнице у којој је одувек владао закон правде, поштења и морала. Та средина користила је заошчијане прилике и дошла до изражаја баш онда, када је њен утицај био од фаталног значаја по праве српске интересе. То је отежало посао с једне стране српским родољубима, док је с друге стране задржало процес трезњења код оних, који су заведени страном пропагандом на погрешан начин испољили свој патриотизам и отишли у шуму.

Све су то били унутрашњи утицаји који су реметили и успоравали рад српских родољуба на спасавању српског народа. Далеко су већи утицаји били са стране, из иностранства, одакле су давале директиве које не само што нису биле у интересу српског народа, него су баш у највећој мери угрожавале те интересе. То је већ био тежи случај, јер су многи шумски борци били у зависности од те иностране политике, која је гледала само туђ, никад наш интерес, Србије и српског народа. Тешко је било разуверити наш свет у злонамерност овог потстрекивања, јер се вешта пропаганда користила новоствореним приликама у којима се наш народ нашао и искористила те прилике клеветајући наше српске родољубе и праве народне пријатеље у њиховом гигантском подухвату спасења српског народа. Споредно је што је на тој страни мало Срба било, већина искоришћавања завела је многе и зато су жртве биле многобројније и далеко болније за наш народ.

Српски родољуби који су прихватили земљу без крмила, упели су се, да болне ране што пре залече, да рупе запуше, да покварено поправе, како би поново оспособили српски брод да може несметано упловити у луку спасења. На том путу, ох! колико је пута крварило српско срце ових родољуба због светих жртава које су пале да би се утро пут спасења, а могле су бити поштеђене. Али је сатана чинио све што је могао да извади из пакла, да би омео српске патриоте на том путу. На жалост, често му је успевало. И ми, данас са дубоким пијететом скидамо капу пред тим жртвама које су пале за спас српског рода, јер оне су наш откуп за почињене грехове према земљи и народу. Жртве треба жалити, али спасења, без жртава нити је било, нити је мо-

стаљин се вратио из Техерана у Москву и после тога је совјетска званична телеграфска агенција проширила вест да је питање другог фронта решено. Ово најављивање неких операција које је тобоже издејствовао Стаљин је на првом месту знак тешке психолошке кризе у совјетском народу, која погађа самог Стаљина. Његов ауторитет треба да буде сада подупрт успехом на тухеранском фронту, пошто су изостали успеси на фронту од Великих Лука до Керча.

У том саопштењу ТАССа има и тврђења да је чак одређен и датум остварења другог фронта. Ово је ванредно интересантно. Ово значи да су совјетски људи, да је совјетска армија изгубила већ поверење у стална обећања неке помоћи од оружане акције Британоамериканаца. Зато је било неопходно да се овога пута том народу и тој војсци каже да помоћ долази неизоставно. „Треба да издржите још мало, па ће вас помоћи офанзива коалиције“ — то треба да значи ТАССово саопштење, које дакле служи као доказ несносног стања у Совјетској Унији на фронту и у позадини.

Совјети су ових дана доживели два тешка неуспеха. Неуспех код Керча, где је био уништен бољшевички обалобран, тек сада је изражен језиком цифара. На бојишту је остало 3.000 заробљеника и много више мртвих вреноармејаца. Веома велики број Стаљинских војника потонуо је у Керченском мореузу. Немачки плен сачињавају 38 тенковских тенкова, 116 топова и преко 1000 митраљеза, као и 140 авиона. Пред обалом тог обалобрана потопљено је 10 топовњаца, 2 брза чамца и 50 лађа за искрцавање.

Нису још ућутали топови румунске дивизије јужно од Керча, када су почеле да стижу вести о много већем и значајнијем немачком успеху у троуглу Житомир—Коростен—река Тетерева. Моћни напад дивизије Манштајна довео је до чишћења целог тог троугла од шездесете совјетске армије. Из те армије сатрвено је 8 стрељачких дивизија, 3 коњичке дивизије и 3 тенковске бригаде. Осим тога, тешко је оштећено две стрељачке дивизије и читаво два тенковска корпуса. До сада је набројано 11.000 мртвих, а залепљено је или уништено 254 тенка, 927 топова и 103 бацача граната.

гло бити. Будући жртвеник српског спасења светлиће даноноћно из костију ових светих жртава и опомињати поколења о скупоченим жртвама њихове слободе и благостања.

Данас је дошао дан да се Србија уједини у мислима и осећајима на путу свог спасења. Кобне заблуде нестале су, Србин се вратио са странпутице и сјединио се осталом браћом на светосавском путу изградње боље будућности и новог живота. Данас нема више заблуделих српских синова, него сложне српске браће на једној страни и српских изрода удружених са интернационалним олошем на другој. И између те две опречности настаје борба на живот и смрт. Тешко је било окупити Србе на једној линији, данас је већ лакше поћи са те линије и очистити земљу Србинову од интернационалног гада. Борба без поштеде, борба до истраге, док и једног душмана буде на српској ниви, у српском лугу и шуми.

Осим сасвим безначајних успеха Совјета у области Черкаса и Кременчуга, Москва није могла забележити ништа што би порицало тврђење да је совјетска снага јако исцрпљена. А саопштење московске телеграфске агенције о претстојећем отварању другог фронта је у ствари вапај „С.О.С.“, који даје Москву. У том саопштењу каже се да је совјетска војска привукла на Источни фронт толико немачких дивизија да ништа не стоји на путу инвазији са запада. Ово није само сигнал „С.О.С.“, већ и ултиматум према државама коалиције.

Те државе одлично знају да Совјети лажу када тврде да су везали на Истоку немачку армију. Те државе одлично знају да у западној Европи стоји огромна немачка војска. Енглески часопис Кавалкад упозорава на то да не треба имати претераних нада, јер Немачка располаже стотинама добро опремљених и обучених дивизија и господари највећим делом европског копна. Она на тај начин има на расположењу, вели часопис, привредне изворе Европе и велике покретне резерве.

Можда су Черчил и Рузвелт у Техерану обећали Стаљину да ће сада извршити искрцавање на европској обали. Али они већ данас припремају Совјете на то да не треба очекивати много од тог искрцавања. Совјетска војна мисија обишла је ових дана Британоамеричке положаје у Италији и, како јавља Рајтер, била је веома импресионирана теренским и временским тешкоћама рата на овом фронту.

Да ли можемо веровати да су совјетски официри импресионирани кишом, када су навикли да се боре на вејавици. Да су импресионирани температуром од +5 степени, када су ишли на јурњи по температури од -40. Да су импресионирани борбом у италијанским брдима, када су видели смрт десетина хиљада вреноармејаца у мочварама Волхова и Ловати.

Овај сентименталан допис Рајтеровог извештача има циљ да још једном прикаже Совјетима како Енглези и Американци улажу све своје снаге у садашњим борбама. Напротив, енглеска штампа оспорава совјетске захтеге за коалицију. Дејли телеграф писао је пре три дана: „Совјети нису постигли одлучну победу над немачком војском“. Ројни стручњак листа Аџинш Индепендент констатује да Нем-

ци муњевито парирају совјетске ударце и да имају знатну способност да постану господари ситуације сваки пут кад она постане критична.

У сваком случају ако престане га препирка између капиталистичког и комунистичког дела коалиције, ако се и Британоамериканци најзад одлуче на неку акцију на једном или више места европске обале, ипак можемо бити сигурни да ће та акција наићи на веома енергичну противакцију. Инспекционо путовање генерал-фелдмаршала Ромела може се сматрати за последњи преглед припрема, за ревизију свих мера предузетих од стране немачког војства за случај непријатељског искрцавања.

Британоамериканци и сами знају да су те мере опсежне и страшне. Они се не надају никаквом стратегском успеху у случају таквог искрцавања. Они мисле да ће у најбољем случају извојевати у току 1944 године неколико обалобрана, који би тек 1945 године могли да послуже као полазне тачке за инвазију.

Међутим, постоји још једна чињеница, која омета планове те инвазије. Као што на спорским придобивања, две групе момака вуку канап у супротним правцима, тако исто стратешка момак САД покушава да савлада стратешку момак Британије и да одвуче канап ратног плана на своју пацифичку страну. Американци су већ одвукли у област пацифичког рата већи део британске морнарице из Средоземног мора. Сада се погађају око количине трупа коју би требали да пошаљу на европско ратиште, и доказују да су им дивизије потребне за азиско ратиште.

Узгред буди речено, у Азији је Јапан опет постигао велики успех, потукавши код Чаггтеха три чунгиншке дивизије.

Баш сада, када се говори о неким претстојећим искрцавањима Британоамериканаца у Европи, опет је појачана акција немачких подморница. Оне су опет продрле у Карпско море и тамо потапале америчке бродове. Питање тонаже је сада нафактуелније, и зато сваки губитак пловног парка коалиције претставља ненадокнадиву штету по пловни парк.

Враћајући се питању ситуације на азиском ратишту, треба нагласити једну ствар која до сада није била позната јавности. У чунгиншкој војсци појавили су се читави пукови војника наоружаних старинским кинеским мачевима. Само незнатан број бораца у тим пуковима има ватрено оружје. Чунгиншка војска је потпуно исцрпљена. Стаљин довршава распадање те војске на тај начин што шаље своје генерале у чунгиншку Кину и помоћу њих хушка Чан Кај Шекове војсковође у борбу против Чан Кај Шека.

Чан Кај Шек потпуно зависи од Стаљинове милости, јер сав ратни материјал за његову војску иде преко Стаљинове територије. Ако је сада чунгиншка војска запала у такву беду да се мора борити оружјем из X века, онда је то донекле кривица Стаљина, коме је више стало до комунистичке револуције у Чунгингу, него до чунгиншке победе над Јапаном.

Тројни пакт је, напротив, снага сложних воља и снага међусобне искренности. Ово се још једанпут манифестовало приликом двогодишњице тројног савеза. Али и без те манифестације је очигледна јачина Тројног Пакта, који је за време дефанзивне 1943 године прикупио снаге за будуће офанзивне операције, операције победе.

Б. Ђ. Н.

М. Војновић

Један оригинални енглески докуменат показује да НЕСРБИ И ЈЕВРЕЈИ ТРЕБА ДА „ОСЛОБОДЕ“ СРБЕ

Насловна страна америчког часописа »Parade« са сликом извештача Лемптона Берна

Имамо у рукама један значајан оригинални докуменат који на непобитан начин показује како у пракси изгледа британско-совјетска сарадња, у којој узамна мржња и неповерење прикрива се намештеним и нарученим пријатељским односима. За нас је тај документ још важнији по томе што ништа не може демантовати снимке из којих се најбоље види да су тобожњи „ослободиоци“ српског народа све сами несрби, са злочиначким физиономијама. То је број енглеског пропагандистичког илустрованог часописа ПАРАД од 30 октобра 1943 године, који излази у Каиру и доноси извештај о боравку једног енглеског ратног бродоца у једном малом далматинском пристаништу.

После Бадолве капитулације место очекиване појаве моћних јединица британске ратне флоте у малом пристаништу појавио се један мали ратни бродоц, за који је свет мислио да је претходница те флоте. И после тродневног боравка, који је посада провела у „ратничким пијанкама“ како каже извештач, у којима су шљивица и црвене герле играле главну улогу, она је брже боље напустила своје јаке пријатеље, чим се приближила немачка војска. Тај извештач јесте Лемптон Бери, сарадник за поморска питања у том енглеском часопису, који је у пози победничког Наполеона на коњу обилазео град. И све што се дешавало за време тога пријема симболично је и он више личи по описивању самог извештача, као на боравак међу неким афричким племенима.

На пријему је некаква плех музика некако одувала енглеску химну „Бог чува Краља“, црвени бандити са подигнутом песницом на болшевички начин поздрављали су претставнике Велике Британије, што је све дивно претстављало овај савез монархизма и совјетизма, који један другогме јаму копају.

Али за нас је још најважније што ова ревија са овим дописом и објављеним снимцима на један документаран начин потврђује да овај „народноослободилачки“ покрет воде странци, Јевреји и несрби у директној служби Москви. Ови снимци разоткривају камуфлажу са Српством и народњаштвом, којима се црвени бандити служе у завођењу

Ево нашег »ослободиоца« са петокраком звездом уместо шајкаче

маса. Пароле исписане на зградама и плакату излепљене по канцеларијама, као и листови које они издају све је то писано на хрватском и штампано латиницом.

Из свега овога сваки Србин може лако да заклучи да је ова акција, која треба тобоже да

„ослободи“ Србе у ствари у рукама црвених бандита, разних је вреја и несрба, који под новом фирмом и новим паролама хоће да униште српски народ, као највећу сметњу за остварење сатанских планова крвожедне коминтерне.

КАКО ТИТО „ВЕЛИКОСРБУЈЕ“

(Наставак са 3-ће стране)

ки комунистички совјет“, тзв. „Антифашистичко веће“, за које се такође тврди да је „скоро искључиво“ састављено од Срба. Међутим ево шта говоре чињенице. Претседник је био Несрбин ИВАН РИБАР, а међу члановима све сами Несрби:

НУРИЈА ПОЗДЕРАЦ, потпретседник Извршног одбора АВ;
ЈОСИП ВИДМАР, потпретседник извршног одбора АВ;

Др МЛАДЕН ИВЕКОВИЋ, члан извршног одбора АВ;
АНДРИЈА ХЕБРАНГ, члан АВ;
АВДО ХУМО, члан АВ;
ПАВАО КРЦО, члан АВ;
ОМЕР ОСМИЋ, члан АВ;
ЂУРО ПУЦАР, члан АВ;
ФЛОРИЈАН СУЧИЋ, члан АВ;
ЂУРО ТИЉАК, члан АВ;
БРАНКО ЗЛАТАРИЋ, члан АВ
итд. итд.

Ради комплетирања овог друштва нису изостали ни „душебрижници“ од којих ћемо навести само најстаријег:

ЈОСИП МИКУШ, вероисповесни референт при Главном штабу.

Дуга би листа била када бисмо хтели да наведемо све вође и старешине ових комунистичких руља, несрпског порекла. Помећемо само на крају још неколико истакнутих: ВЛАДИМИРА НАЗОРА, БОЖИДАРА МАГОВЕ ЦА, ФИЛИПА ЛАКУША, ВИЦКА БУЉАНА, Др ИВА СМОЛИЋА итд.

Можда ће наши непријатељи на то рећи: „Да то је вођство али масе, масе су српске“. Ми ћемо рећи и о томе истину. Тачно је да је одмах после слома

бивше државе српство преживљавало страшне дане. Велики број српских сељака и грађана морало је напустити праделовско огњиште, да би спасли голи живот. Те очајнике, који су бежали од једног незаслуженог терора, дочекали су у шумама окорели комунисти, највећим делом несрпског порекла. Они нису помињали комунизам нити су истицали петокраку звезду.

Током времена комунистичке вође све више скидају маску и велики део народа, схвативши њихове праве намере, напушта њихове редове. Али тада притичу у партизанске редове несрпске елементи у страху од одговорности за невино пролиvenu српску крв. Распад Бадолве војске доводи у комунистичке редове многе хиљаде тог несрпског елемента.

И чињеница је данас да је део партизана српског порекла незнатна мањина у овом несрпском мору. Званични фактори установили су да у партизанским руљама, које покушавају да пређу на територију Србије, има Срба једва 5%. Остало је све Несрбин и иноверац.

Ето, то је чиста истина о саставу вођства и маса „партизана“. А сада да видимо какву то политику води овакво несрпски састављено партизанско вођство. Опет ће чињенице показати паклени план партизанског вођства за истребљење Срба. Гледод упадну партизани прво им је да побију све месне српске вође, а осталима ни длака с главе не фали.

Ето како изгледа „великосрпство“ партизана на делу!

Н. Ђ.

Натпис на зиду нам јасно говори да је исписан од несрба

Један Јеврејин и један Бадолвевац, који треба да »ослободу« Србе

Две године Националне службе за обнову Србије

Признање српским омладинцима — обвезницима Националне службе

Ако се данас, на дан двогодишњице доношења Уредбе о увођењу Националне службе за обнову Србије, осврнемо две године уназад наћи ћемо се пред тешким јесењим данима 1941 године. Може бити да тешкоће догађаја нису уминуле и да данашња ситуација потсећа на исту кобну јесен, па ипак, за ове две године пуне тешкоћа и искушења, српска омладина, пролазећи кроз редове обвезника Националне службе, положила је испит пред својим народом. Испит је био тежак, али частан.

Кобне јесени 1941 године, када се, после изгубљеног рата, свуда око нас налазило беслуђе и неизвесност, генерал Недић се обраћа српском народу и тражи помоћ, да се спасе што се спасти може. Његов глас звучи многим као непознате трубе зато што им није допро до срца. Међутим омладина је схватила сву тежину и трагику догађаја и осетила етичко и трагично у личности генерала Недића.

Она је осетила да се од ње тражи жртва, али не жртва у корист себичних политичара и туђих интереса, него жртва за исцељење и спас српског народа. Кад један народ изгуби све и кад дође на руб понора, он може у дубини душе да осети препород и преображај кроз жртву и слат и радост исцељења. Југословенска омладина, ако је уопште као таква постојала или боље омладина у Југославији није била дорасла за жртве.

Омладина Србије требало је да се, као феникс, створи из пепела и згаришта једног кобног поколења. И њено крштење обављено је кроз жртву самоодрицања и самопрегора. Може бити да многим, који посматрају догађаје са стране и издалека не изгледа да је српска омладина дорасла да учествује у националном животу Србије. Али то може бити погрешан закључак оних који нису осетили сву жртву самопрегора и оданости раду омладинаца сарстаних у редовима Националне службе.

Сви ми волимо своју децу и своју омладину. Понекад и са љубављу која више штети него користи, па тако и кроз љубав чинимо грешке. Настојимо да омладини уштедимо тешкоће живота и тешкоће рада. Оваквим ставом чинимо грешку и према народу и према омладини. Стваримо око ње лажни свет сладуњавог живота. А баш у тешким данима, после изгубљеног рата, обратио се српски народ својој омладини и затражио од ње да се тргне из сна сладуњавае прошлости, да узме ашов и лопату и да ради.

Ми, којима је пала незахвална улога живота да ово остваримо, осетили смо све тешкоће и тела и душе једне недорасле генерације. Али на наше велико изненађење наишли смо на одлучност и спремност да се кроз рад преброде тешкоће и створи нешто ново, нама још нејасно, али ипак нешто што се у допуни душе наслуђује. Ово изненађење је било утолико веће уколико смо били навикли да било од добронамер-

них било злонамерних критичера слушамо о нашој омладини да је негативна, рушилачка, ненародна и слично.

Данас, после две године постојања Националне службе за обнову Србије, налази се пред нама један велики рад који ће ући у историју народа. Стотине хиљаде кубних метара ископане земље, милиони радних часова употребљених на рад, јесу и остају сведоци пред очима свих оних који хоће да чују и виде да се пред нама налази омладина која хоће да живи, ради и жртвује се за свој народ. Овакву омладину наш народ може и једино да пожели за изградњу своје срећније и боље будућности.

И баш данас, на дан доношења уредбе о увођењу Националне службе сматрао сам за своју дужност да изразим дивљење и захвалност свим оним добрим и поштеним обвезницима који су прошли кроз наше редове, који су осетили тешкоћу и лепоту жуљевитих руку, зноја од рада и уморних мишића. Ови трудебеници су сигурна залога наше боље будућности. Радећи на српској земљи, бранећи је од елементарних недаћа, они су осетили величину жртве, љубав према родној груд и исконску везаност човека за земљу.

А то је баш оно што нам је за будућност потребно као мелем на рану. Омладина здравог тела, јаког духа, чврстог карактера, која воли свој народ и своју родну груд, може бити једини светао зрачак на нашем облач-

ном и тмурном небу.

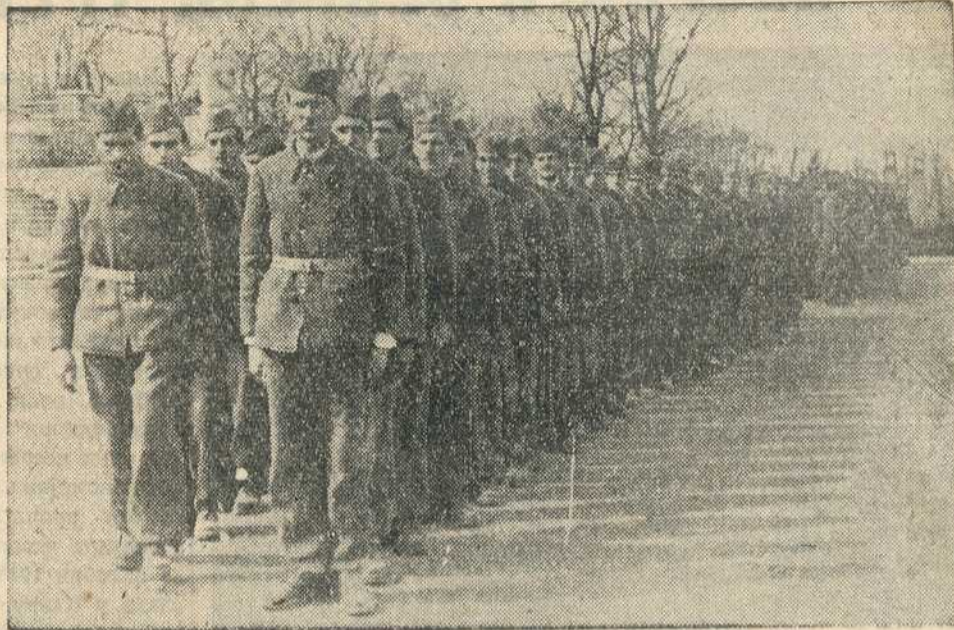
А једнога дана, када људи буду писали историју коју су догађаји већ уклесали на плочу историских збивања, писаће се о једном ветерану који је тргао омладину из дремежа ситних политичких интереса и указао јој пут који води идеалима. Онај исти пут коме су се одлучивали сви наши великани када је требало повести народ «царству небеском». Генерал Недић са српском омладином ударио је здраву подлогу препорода кроз рад за народ и родну груд, јер српска омладина тек данас почиње да осећа етичку вредност рада и жртве за свој народ.

Милорад Марчетић

помоћник руковођаца Нац. службе

Српски омладинци у једној зимској чети Националне службе

(Фото: приватна својина)

ДЕСЕТ МИЛИОНА РАДНИХ ЧАСОВА — ПОКЛОН СРПСКЕ ОМЛАДИНЕ ОТАЏБИНИ

Данас, кад се навршава две године од дана увођења Националне службе за обнову Србије у живот, можемо са пуним националним поносом рећи да је за тако кратко време Национална служба створила један бројан кадар поштених и карактерних младих људи, привикла их на истински рад и вратила их националној свести и народним традицијама. Национална служба дала је свој српској омладини један нов правац и омогућила да се српски национални омладинци запоје духом стваралаштва.

Одмах по ступању на снагу Уредбе, претседник српске владе генерал Милан Недић именовао је за руковођаца Националне службе др Ђуру Котура, за помоћника професора Милорада Марчетића и за шефа Организационог одељења Алексија Недељковића.

Прва појава Националне служ-

ке, без обезбеђене исхране, без потребног старешинског кадра. Па ипак, све то није обесхрабрило управу Националне службе, већ је крајем месеца фебруара 1942 године организован први старешински тегај у Остружници, на коме се оспособила прва група старешинског особља за вођење појединих радних група и чета. Тако је Национална служба почела своје бивствовање са првих 28 младића, добровољаца и идеалиста, пионира Националне службе, који су после успешно завршеног курса у Остружници упућени у разне крајеве Србије.

Обвезници Националне службе почели су са првим теренским радовима 13 марта 1942 године. Две радне групе, које су биле формиране у Београду, почеле су са урбанистичким радовима на Калемегдану и са пољопривредним радовима на Бањици. Радови су били привременог карактера и претходили су много значајнијим

Лугомир и Јовачки поток. У Коштолцу је формирана Осма радна група која ради на прокопавању канала између Дунава и ње говог рукавца. Радна група у Жагубици градила је пут између Жагубице и Крста.

Поред ових радних група, које су биле упућене на замашним радовима, формиран је и већи број самосталних чета у оним местима где се осетила потреба за извођењем јавних радова мањег обима.

У радне групе и самосталне чете упућивани су обвезници из вароши, обвезници са села били су остављени на својим имањима у времену пољопривредних радова.

Поред радних група и самосталних чета, у првој години постојања Национална служба формирала је и 124 сеоске радне чете, које су такође радиле на регулацијама разних потока.

РЕЗУЛТАТИ ДВОГОДИШЊЕГ РАДА

У првој години било је формирано укупно 10 радних група, 15 самосталних чета и 124 сеоске радне чете Националне службе за обнову Србије. Од ових група и чета извршен број наставио је радове и у току зимских месеци, као зимске чете.

Све чете Националне службе дали су у 1942 години своје народу и отаџбини 4.451.072 радних часова, утрошених на разним регулацијама и асанацијама, на изградњи путева и на великом броју грађевинских радова.

У 1943 години налазило се на раду 13 радних група, 27 самосталних чета, 12 самосталних вођа и 147 сеоских радних чета, које су за девет месеци рада у овој години дали 4.872.739 радних часова.

Тако је укупно у првој и другој години рада Национална служба за обнову Србије утрошила на разне радове од опште народне користи 9.323.811 радних часова.

Кроз сталне јединице Националне службе прошло је досада 18.000 обвезника из вароши, а кроз сеоске јединице 25.000 сеоских младића.

Ово би било укратко изнесено све оно колико је урађено за две године у Националној служби.

Када се говори о двогодишњици постојања Националне службе, мора и овим путем да се ода дужно признање руковођацу Националне службе Ђури Котуру и помоћнику професору Милораду Марчетићу, ствараоцима српске Националне службе. Њихова имена чврсто су везана за успехе у обнову Србије, она ће бити још чвршћа везана за потпуно преваспитање целокупне српске омладине.

Ј. Б.

Од бескрајних мочвара обвезници стварају плодне терене

(Фото: приватна својина)

бе, први позив за пријављивање омладинаца, донео је велике тешкоће. Деструктивни елементи покушали су одмах да претставе стварање Националне службе на начин који је изазвао сумњу код српског народа. Говорило се много, лагало се и измишљало на све стране, чак се и претило. Деца су била у недоумици, родитељи нису имали поверења. Људима који су повели Националну службу наметнула се једна тешка и одлучна борба. Они су морали да уложе све своје напоре да би се разбиле заблуде, да би се развејале злонамерно ширене лажи. А то се могло постићи само радом, радом који убеђује и који оправдава постојање овакве за нас нове установе.

А да би се приступило раду, морало се такође много борити са безбројним препрекама. Почело се без довољно материјалних средстава, без одела за обвезни-

подухватима Националне службе.

Формирање осталих сталних радних група почиње средином месеца априла и оне приступају радовима у споразуму са Министарством грађевина. Трећа радна група образована је у Мачви и она је предузела велике мелдиорационе радове у селима Слупчевићу, Штитару и Богосавцу, где се радило на регулацији Великог језера, Мутника и Беле реке. После овога, формирају се постепено и остале радне јединице у другим крајевима земље. Радне групе у Смедревској Паланци и Младеновцу регулишу Кубршницу, Јасеницу и Велики Луг. Пета радна група у Ћићевцу и Варварину регулише Каленићску и Јованићску реку. Шеста радна група у Обреновцу приступила је мелдиорацији Посавине и изграђивању гравитационих канала. Седма радна група у Јагодини, регулише Белицу,

У праскозорје...

Кроз тамну ноћ корача наш народ већ дуже времена. Туђи путокази скренули су га са орловских висина, светлих и сунчаних, и довели га низ вртоглаве стрмени у мочварну и мрачну долину плача. А даљи пад ишао је брзо, по глаткој низбрдици издајства народног духа.

Тужно је и жалосно било у загушљивој атмосфери барског испаравања, у трулежи распадања и изумирања. Густа повесма отровне магле притискивала су тело и душу као зла коб.

Високо горе, на домаку орловског узлета, мало се њих задржало. Грчевито су пригрлили окрвављено тело отаџбине своје, а она, осакаћена, изранављена, па и пак најмилија и најдража, дала им је снаге да загрља њихов буде толико чврст и силан, да га општа струја отпадништва није могла раскинути. И високу свест им је дала да њом светле светлошћу блиставом, како би је и они, у долини плача, сагледали. И безграничном љубављу загрејала их, да са њом огреју и оне што су се отпалили и удаљили.

Али дуго времена они у долини нису видели светлост, нити су осетили топлину. Кроз таму и хладну маглу ишли су, спотицали се, ударили један на другог и тешко крварили. Желели су светлости, а видели су само лажно фосфоресцирање отровног мочварног испарења. Топлине су хтели, а магла их је штитила.

А када су се страдања испунила дошло је кајање, а са њим и милост Божја.

Поноћ је прошла и зора се ближи, а са њом пролаће и нов живот. Развигорао кида густа повесма магле, разбија их и растура, видик постаје чистији. Сад се већ сагледају врхови, види се светлост, осећа се топлина. И јавља се нада да ће ускоро бити још светлије и још топлије. И жеља се јавља: што пре са овог отровног места, што брже горе, у висине, ближе светлости, ближе топлоти.

Јер, разобличиле су се лажи, откриле су се преваре, разбиле су се заблуде. У цик праскозорја, и ствари и догађаји, почели су добивати свој прави облик и вид.

Сад само што брже напред.

Зато је потребно што више светлости и што јаче топлине.

Добровољци су свесни овога судбоносног часа. Зато ће и њихова свест бити виша и снажнија него икада досад. И њихова љубав без граница и мере.

У непрестаном сагоревању даће они од себе све. Као ватрене буктиње, крчи-

ће они пут своје народу, свесно и предано.

Нема још у сваком крају наше земље добровољачких јединица. Али зато нема краја у коме нема добровољачких гробова.

У свеопштој тами, по њима се газило и блатило. А сад нестаје таме и народ их може да види. И по скромности, да их препозна. И по светлости, да их оцени.

Стоје и стајаће они до нове зоре, као путоказ народу своје.

А у сунчаном Сутра остаће као живи сведоци, да покажу оним генерацијама које долазе, величанствени пут којим је прошло једно „покољење за песму створено“.

Инж. Драг. Јакшић

СМРТ ТИТУ - СМРТ КОМУНИЗМУ

У задње време на помолу је нова комунистичка опасност у Србији. Партизанима на Балкану и њиховим совјетским наредбама у Москви не да мира чињеница, да је Србија данас једна од најсрећенијих земаља на Југоистоку Европе, да је земља која већ скоро две године показује најмање партизанских саботажа, устанака и других атака. Ради тога, решено је, да се удари саде и на Србију. Са разних страна спремане су банде да упадају на тло мученичке Србије, да праве nerede, терор, пљачке, убијања домаћина, разривање домова, дефетизирање становништва и све оно друго што је потребно да се створе предуслови за хватање власти од стране комунистичко-партизанске руље.

Ове појаве, о којима имамо из дана у дан све више сведочанства, категорички налажу добровољцима да буду, данас свеснији

и буднији него икад, да остану као и досад непоколебиви, да истрају на свом спасоносном путу за српски народ. Искуство нам је показало да су српски добровољци били једина одлучна сила која је била у стању да распрши и растера партизанске банде у Србији, а цео сплет политичких прилика данас у српском народу говори нам да ће само српски добровољци бити онај фактор који ће бити у стању да предводи дефинитивну одлучну борбу против комунистичке опасности, не само у српском простору него и на целом Балкану.

Да би се тај велики задатак

могао успешно решити, потребно је да добровољци буду чвршћи него икад досад, да буду прекаљени у својим погледима, да буду дисциплиновани и повезани једном јединственом народном мишљу, без обзира на све препреке и све перипетије које ће се указивати у даљем развоју догађаја.

Само овако српски добровољци могу да врше истинску службу мученичком српском народу, а за ту службу, и само за њу и ње ради, они су и никли, за ту службу они живе, боре се и мру-

В. От.

ЗА НЕУТРАЛНЕ НАЦИОНАЛИСТЕ

У мирна, нормална времена могло се лако разумети кад се у нашим националним редовима нашао приличан број људи који су се држали по страни од свих политичких борби — теревенки, како би се то обично говорило. Нећу да се мешам ни у какву политику, желим да останем неутралан, тако су говорили и објашњавали ови људи. И они се стварно нису мешали у политичке борбе и остајали су неопредељени. Гледали су свога посла, свој рад, своју породицу, своју забаву и удобност.

Међутим, мирна и нормална времена далеко су иза нас. И данашње борбе, данашњи сукоби у целом свету и код нас имају сасвим другачији карактер и смисао. Не ради се више о том да ли ће ова или она партија добити више куглица на изборима или ће постати посланик или министар овај или онај човек. У питању су судбинске ствари целих народа, народних заједница, и ниједна личност, ниједан staleж, ниједна група не смеју се и не могу се издвајати данас из те заједнице ако и на саме себе само мисле. Пред све народне заједнице европских народа на арени се

појавио комунизам, свиреп противник, необуздан и подмукао, који тежи за интегралним уништењем целог досадашњег националног друштва и схватања. Само из својих лукавих тактичких разлога он се појављује формално као противник једне класе или једног реда људи, обећавајући другим класама и редовима „нови свет“ и рај на земљи. У ствари, он иде за раскомадавањем и уништењем свих ћелија и ћелијаца националног друштва и свега оног што има ма какве везе са народним животом и народним традицијама и светињама.

У оваквој ситуацији и пред таквим противником не сме бити неутралних, не сме бити оних који воде бригу само о себи и својим најближим. Сви националисти морају ући у арену и добро зашукати рукаве, да би се изнела потпуна победа над врло опасним противником. Црвени, крвави противник ништа више и не жели него да буду успавани или неутрелисани шири кругови националиста, да буду обманути као да комунизам није и њихов противник него само противник „фашизма“ и томе слично. Одавно је позната тактика болшевичке Москва да издваја слабију или јачу групу свесних борбених националиста па да про форма против ње води само борбу. Пред лицем луге националне јавности, болшевици ту групу свесних борбених националиста клеветају и блате, приказују као издајнике и петоклонаше само да би лакше могли против њих водити борбу, а кад би ту борбу успешно окончали, онда би они са много мање труда и жртава разбучали све остале националне кругове који су дотле били успавани, обманути и неутрални.

Ма колико да је ово јасно, за сваког оног који иоле размишља о збивањима данашњице, то се мора без престанка наглашавати у нашој средини нарочито, јер има, на жалост, још увек исправних и добрих Срба националиста, сјајних родољуба, који воле безмерно своју груду и своју традицију, а који седе скрштених руку, који остају неутрални. Данас не сме бити неутралаца међу националистима. Сви нацио-

У спомен ДРУГА АЦЕ РАДОЈИЧИЋА

Још ситна киша у окна бије
Северац дува и ломи гране
Около крдо паса се вије
А некад само загракћу вране.
Стоји проломи тишину ноћи,
Ко иде? чу се у шуму кише...
Токле, ће млада тела доћи
И где ће живот да се избрише?
Последњи спомен на палог друга
Нестаје саде у киши и зноју
А тамо на стази крај луга
Тече млаз крви ко у љутом боју.
И видим где се на месту истом
Ниже клас златни што даје и храни
И свугде редом ко под једном врстом
Под ниче из жртве оног што брани.
Док крст се црни и хумка сива
Ми љубимо грумен на раци овој
А душа друга што мирно почива
Веже нас и јача у борби новој.
Још киши... Ветар звижди и ломи
Кроз тмину колоне нестаје
Док јецај грана прича КО СМО МИ
И зашто младост себе даје.

Р. КРУНИЋ
добровољац

Трубач позива на збор...

(Фото: Арх. В. от. С.Д.К.)

(Наставак на 8-ој страни)

ВЕРНЕ ДРУГАРИЦЕ НАШИХ БОРАЦА

Недеља поподне. Тек што се ручало. Они лакше рањени придигли се и посипрају око својих кревета. Већ две године они сами брину бригу о себи. Њихове мајке запрепасте се када им деца дођу на кратко време на отсуство и покажу да умеју некад лепше да измисте постеле него оне саме. Разне бочице и епрувете стављају се у преграде на орманчету. Цела соба доводи се у ред.

Недељом поподне, болничка соба Главне војне болнице, у којој леже добровољци, блиста као никада. А срца добровољаца, у овим празничним поподневима, стрепе у очекивању.

Два часа је прошло. А онда она, који је већ пола сата нетремице гледао кроз прозор, радосно узвикује:

— Ено их, другарице!...

После неколико тренутака, група младих девојка весело улази у пространу салу. Руке су им пуне разних пакетића: има у њима и воћа, и нешто колача и цигарета. Пушачи су најсрећнији...

Већ две године један део младих београђанки, из свих друштвених слојева и разних година старости, за разлику од својих вршњакиња које проводе дане по корзионама, приредбама, кабареима и разним журевима, доприносе свој удео у борби за нову и бољу сутрашњину своје несрећне отаџбине. То су козовке девојке наше данашње трагедије. У овоме раду оне не знају за умор, јер јасно осећају да је сав овај труд који оне улажу, само једна нијанса велике жртве њихових другова. Оне нису никакве дегенерисане „Мими“ и „Лулу“, намазане целом серијом козметичких препарата, нити у боји косе и танким „Кајзер“ чарапама виде смисао живота, већ добра деца Србије, чија срца куцају истим ритмом као и свих оних који воле ову земљу. Јер и кроз њихове душе, као и кроз душе њихових другова,рачи и греје српска мисао...

Ове девојке брину се за своје другове. И помажу им као праве Српкиње у њиховој тешкој борби. Али, не као партизанке. Знају оне да није њихово место на терену са пушком у руци. Други су њихови задаци. И оне их са пуно воље и самопрегора извршавају. Српска жена није крволочна партизанка, већ добра мајка и сестра. Зато се добре другарице српских добровољаца

За неутралне националисте

(Наставак са 7-е стране)

иални Срби морају ући најактивније у борбу, ма колико им, услед кратковидости или несхваћаности ствари, изгледало да је црвена опасност далеко од њихове дома, од њихове породице и њихова личног живота. За јеврејску комунистичку интернационалу цело је свесни српски народ пета колона, а засад она гађа истакнуте националисте само зато што су они најборбенији, најсвеснији и најнекомпромиснији противници болшевичке мисли. Ово треба да зна сваки Србин који воли свој народ и своју отаџбину.

Р. П.

на други начин одују својим друговима. Још од 1941 године настоје колико им је то могуће, да им учине што више услуга и олакшају њихов тежак живот. Топло, сестрински, оне све своје слободно време, после школских часова и рада по надлештвима и радионицама или кућног спремања, употребљавају на то да својим радом изврше дужност према отаџбини и својим друговима.

Пледе су рукавице и џемпере, шиле рубље, скупљале разне поклоне и пожртвовано се старале да сваком борцу учине по коју услугу и да му докажу да добровољачки фронт на терену и фронт у позадини, једнако мисле и да једнако осећају неизмерну другарску љубав и повезаност. Истина, тај рад није могао да стекне неку ширу форму, јер

су материјална сретства била врло оскудна, али сама добра воља и свест ових девојка много су значили. Најбоље то знају они који би после напорних маршева кроз кишу, блато, шибале северца, на своје промрзле руке, навукли топле вунене рукавице, које им је испледа непозната нежна другарска рука.

Онда када је борба била све жешћа, почели су да пристижу рањеници. Најпре свега неколико, а онда све више и више. Већина од њих није имала никог свога у Београду, а многи ни у Србији. А болестан човек има тако много ситних жеља, које утичу на његов душевни живот, а преко тога и на сам развој његове болести. То им ни управа болнице ни добровољачка команда, и ако су учинили све што им

је стајало на расположењу, нису могли испунити.

Тада почињу своје велико дело девојке, другарице добровољаца. Свакодневно од куће до куће добровољачких имућнијих другова и пријатеља, јер на неког другог се није могло рачунати, оне скупљају прилоге и поклоне, срећују их и припремају равненицима понуде. Не жалећи ни труда ни времена, оне из дана у дан посећују, појединачно или у групама теже болеснике, проводе сате поред њихових постеља, чинећи им на тај начин помоћ. Колико је само пута заблестало око тешко рањеног добровољца, када би се на тренутак пробудио из бунила и када би поред себе видео младу девојку, добро дете Србије као што је и он, како му брижљиво

и са топлом сестринском љубављу брише и хлади запаљено чело.

Две године другарице српских добровољаца пролазе кроз капију Главне војне болнице. Чуvari их већ познају и зажмуре на једно око кад која дође у време када нису дозвољене посеете. Знају они да је сигурно неком рањенику потребна брза услуга. А то им нико као оне не може учинити.

Скоро свакодневно обиће по која од њих све павиљоне и сва одељења где леже рањени добровољци. Са или без понуда — то је за рањенике свеједно. Јер њима је у њиховом, и физичком и душевном болу, довољно да има неко, по које добро сестринско срце које их разуме, воли и бори се за исти идеал.

У СПОМЕН

Димитрије-„Дика“ Наранчић
наплар-добровољац Трећег добровољачког батаљона

Поникао у крају честитог кнеза Иве од Семберије, Димитрије Наранчић ишао је само оним путем којим се једино могао спасавати измучени и напаћени српски народ. Све своје младалачке снаге улагао је на то да спасава Србе и младе Српкиње. То је чинио и у питомијој Семберији, али када је његов рад био запажен од непријатеља Српства, пок. Димитрије, или како су га другови из милоште звали „Дика“, прелази у Мачву и Поцерину, да би ту наставио онај рад који је још као ђак бијељинске гимназије с пуно воље и полета обављао.

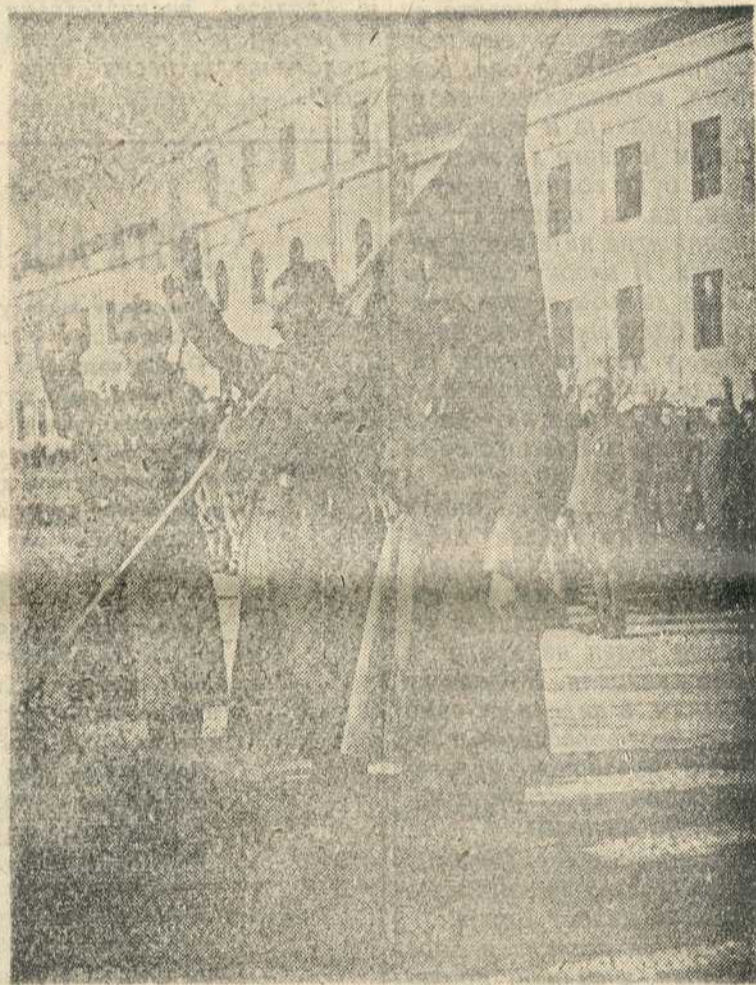
Одмах је ступио у IX добровољачки одред, где га је још у самом почетку заволео његов покојни командант, капетан Душан Марковић, који му је поверавао одговорне задатке, јер је знао да ће „Дика“ са беспрекорним успехом извршити оно што му се ставља у дужност. И заиста, друг „Дика“ све је свршавао са успехом, јер је дубоко веровао у оно

што ради и знао је да се Србији и српскоме народу само кроз борбу бораца, који се окупише око генерала Милана Недића, могу обезбедити бољи и сретнији дани.

Зато се несебично и жртвовао, сагоревши потпуно у оном прелепом национализму, којим је душа његова била прожета. Тим национализмом се свагда поносио, проносећи буктињу Српства широм целе Семберије, Мачве, Поцерја, Јадра, а у последње време и Крушевачким крајем.

Свевишњи је хтео да на олтар Отаџбине и Димитрије Наранчић положи свој млади живот, кога није жалио дати за Српство, заједно са својим јуначким командантом Душаном Марковићем и најбољим својим друговима, који беху цвет српског добровољаштва.

Као ретко ко, остајао је „Дика“ доследан своје добровољачком ставу. И онда када му је на месец дана пре његове јунач-

Из првих дана добровољачке борбе: добровољци полажу заклетву (Фото: Арх. В. от. С.Д.К.)

... Под тешким теретом, с песмом победе на уснама, полази се у потеру за Титовим бандитима (Фото: Арх. В. от. С.Д.К.)

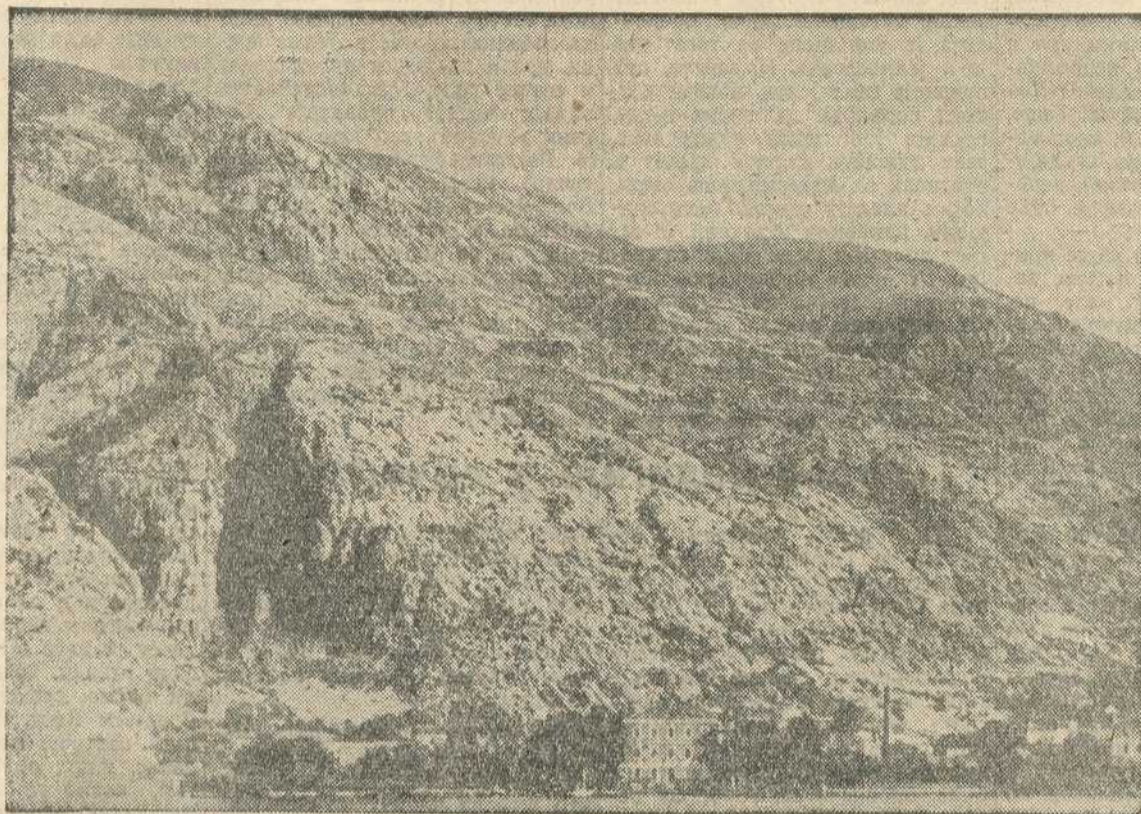
ке смрти стигла вест из Семберије, да су му оца заклали, и када су му другови саветовали да напусти добровољце, ведра чела је и даље остао уз свога команданта, желећи да до краја служи отаџбини својој и да јој кроз националну борбу поврати „старе славе сјај“.

„Дика“ Наранчић испунио је своју дужност до краја. Био је бољи од свију нас, и ми другови његови и из Семберије, и из Мачве, Поцерја, Јадра и широм целе Србије, над гробом његовим заветујемо се, да ће нам његов лик бити вечито пред очима и да никад нећемо заборавити песму, коју је он заједно са друговима кроз борбу испевао:

„Мртви нисте, о друзи мили,
Још се чује ваш громки глас,
Ваш дух силни у нама живи
Ваша душа лебди измеђ нас.“

Бора Карапанчић

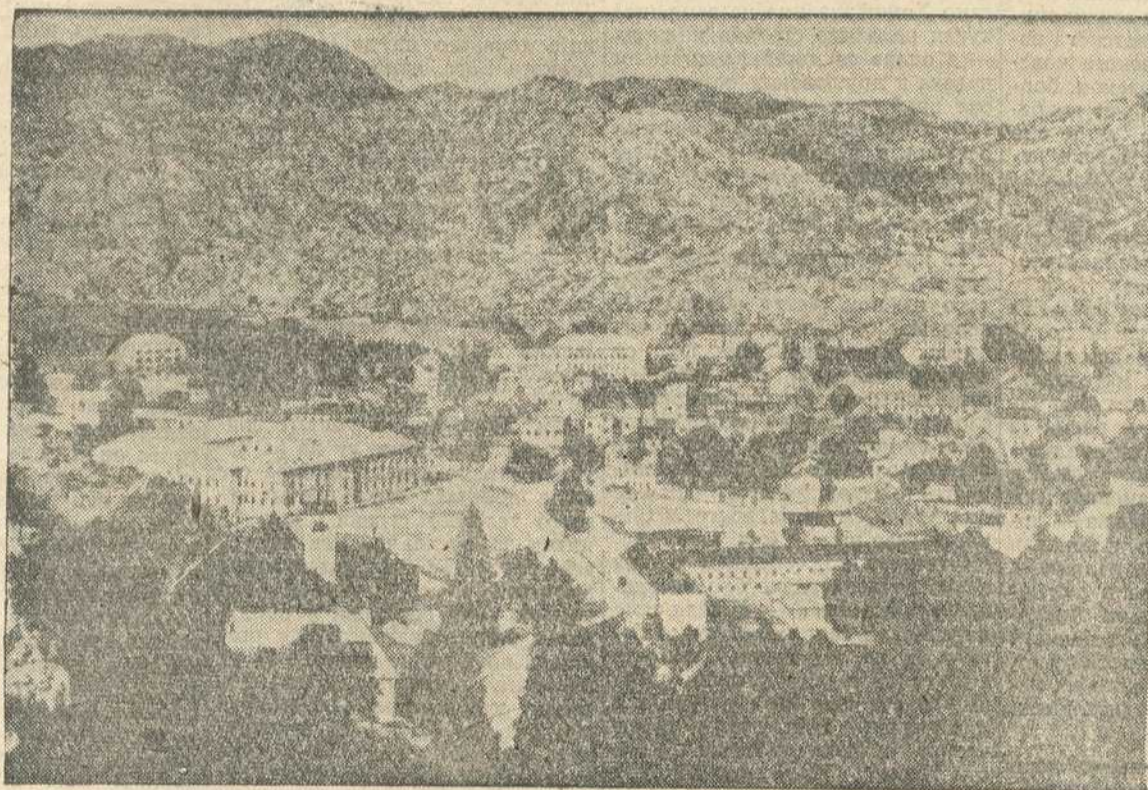
ФОНАМ' ОНАМО...

ЊЕГОШЕВ ЛОВЋЕН ↑

ДУРМИТОР →

ЦЕТИЊЕ

(Фото: „Српски народ“)

Санџак, Црна гора, су два краја, искона врела српства.

Постојбина је то чојства и јунаштва.

Постојбина мудрости и предања.

Постојбина лепог и узвишеног.

Као патријарси дижу се седи Комови и Дурмитор, као младост перјају зелена Морача, зелена Црница, као рајски перивој мирисни Златар, док сва у пени шуми бескрајна пучина пред Улцињом.

Циновско нешто бије са Звечана, са Ловћена.

И као поздрав опет нам долазе оне густе и крепке Његошеве речи:

„Иште свијет неко дјејствије: Дужност рађа неко попечење.“

Санџак, Црна гора, на око два тамна вилајета, дали су и породили почетну српску блиставост.

Блистава је мила Рашка и њен сјај почетни, с колена на колена преносио је и ведрину у јунаштву, и ведрину у стваралаштву, и ведрину у прегалаштву.

Јер, само расна душевна ведри на могла је да створи Немањиће, Црнојевиће, Петровиће, јер само расна душевна ведрина могла је да сазда фреске у Милешеву, јер само расна душевна ведрина могла је да породи Стјепана Митрова Љубишу, Марка Миљанова, Његоша, државотворно да изгради циновски Звечан, орловски Ловћен.

Најлепша српска природа је тамо.

Најлепши српски споменици су тамо.

И као из мутног и крвавог сна, опет нам долазе и опет шуме густе и крепке речи:

„Бе је зрно клицу приметнуло, Онде нека и плодом почине.“

Суро вечито стење, вити соколи, орли големих крила, бучне урвине, као јед лужине, под Ловћеном, под Звечаном саздано је јединство српско, ту се породили први жреци први свеци, ту први писци, ту први певци, ту песма, ту вез, ту коло, ту свирка и та почетна национална сила вековима се до данас разлива кланцима, разлива равнима, да орао над орлом треба бити, па сагледати, па одмерити колевку српску, — српски мони-зам.

Знају то Дурмитор, Копаоник, Авала.

Знају то Тара, Дрина, Морача. Знали су то Сава, Његош.

Знају то сви који српски дишу, те опет, као после тешког и крвавог сна, мишљу и срцем струје нам звуци дедовске песме:

„Онам' онамо за брда она, Та то је моје, дома ћу доћи...“

ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАКОНОДАВНЕ ВЛАСТИ

Схватање српских конзервативаца

Написао: ЖИВОЈИН ПЕРИЋ,
проф. универзитета

И

Обе теорије, и теорије демократије да је само народна маса извор и утока власти, као и она аристократије да је то само интелигенција јесу несумњиво и сувише једностране да би биле довољно основане.

Демократија је, видели смо у прошлome чланку, пошла и полази од становишта монизма материје који је једно сredo природних наука. По њима, све се, најзад, своди само на материју и нема, у свету (космосу), другог, принципа осим и поред материје па, према томе, и сам живот (витални принцип, le principe vital) није, у самој ствари, ништа друго до један материјални (елементарни, физички) појав (феномен). По овоме монизму, монизму материје, и саме интелектуалне функције су само један хемиски процес. То је, специјално, философија францускога хемичара Marcellin-a Berthelot-a. По тој философији, мисли су појав лучења живог мозга тј. мозак лучи мисли (идеје) као што, н.пр., жeluдак лучи стомачну киселину или јетра жуч. По Berthelot-u, „живот није никако у васиони нека држава у држави (un empire dans un empire), он није потчињен нарочитим законима, и онако исто као што постоји само једна физика и само једна механика, тако исто постоји и само једна хемија“¹⁾

„Свршено је, вели Painlevé (Француски математичар, један од председника владе у Француској за време прошлога Светскога Рата) говорећи о Berthelot-u, са старинском деобом на минералне и органске супстанције; свршено је са фикцијом о виталној снази. Успех философски од неочењиве вредности! Живе

створове не треба друкчије сматрати, са хемискога гледишта, него као једну врсту лабораториума у којима се материјални узроци (les principes matériels) стално асимилују, елиминују и трансформишу према непроменљивим законима природе“²⁾ Као год што је Hippolyte Taine, француски философ и књижевни историчар, у својим студијама о Великој француској револуцији, изједначио човечије биће са витриолом.

Ово, разуме се, има да се примени и на поједине људске заједнице, и велике и мале, па, дакле, и на цело друштво тј. народ. И, заиста, као скуп (збир) људи, оно, друштво, не може имати други неки карактер него што га имају сами делови друштва, целине; па пошто је сваки део (човек) само један хемиски процес, то је онла и целина, друштво, такође само један такав процес. Не, свакако, обичан процес хемиски, процес нижега реда, него процес вишега и важнијег, општега, ранга, у коме процесу се мешају многобројни елементи дајући једну генералну синтезу која се зове: социјални појав и односи. На тај начин, и друштво људско или народна маса (народ), слично мозгу који лучи мисли, лучи друштвене и државне законе које хемичар, по имену законодавац, има само да констатује а извршна власт (Управна и судска) да, према тим констатацијама, примени. (Онако исто као што, н.пр., прави хемичар утврди да се је образовала, комбинацијом дотичних елемената, сумпорна киселина, H₂SO₄, па је после даје где и коме треба на употребу; и законски §§-и тако исто су само хемиске формуле своје врсте, производи друштвенога лабораториума).

на француску изреку: Vous exagérez, donc Vous avez tort (Ви претерујете, дакле немате право). Али, као што смо још у почетку рекли, материјалистичка концепција је још више од тога: она је и једнострана. И, заиста, она признаје само један, материјални, свет, поричући да, према њему, постоји још један други свет, свет духовни, сасвим оделит и различан од материјалнога света, којим владају други, нематеријални, принципи и закони. У тај свет долази и ум човечији, са својим духовним функцијама, који као један, према материји и од ње независни, агенс дејствује на радње човеково и преко ових на друштво и његов живот. Та два света, духовни и материјални, представљају две области међу

којима постоји један непремостив простор. Pasteur, велики добротвор Човечанства, био је уверења да се између минералнога света и живота налази „једна граница која се не може претити, као и да живот протоплазме и свесне радње ума човековога одваја читава провалија“. Сасвим је тачно, као што видимо, H. Poincaré (Француски математичар) казао за Pasteur-a и Berthelot-a: „Ils étaient des deux côtés de la barricade“ (они су се налазили на противним странама барикаде)³⁾ А стављање на равну ногу, од стране H. Taine-a, живота човековога са витриолом изазвало је енергичан одговор чувенога францускога теолога, Орлеанскога Архиепископа Duranloup-a⁴⁾

и тако она има да се схвати по нашој, хришћанској, вери. Питамо се да ли на Марсу има људи, и у опште живих бића? У толико боље ако их нема, јер или их ту није било никада или су сна изумрла тј. прешла сва у духовни свет и тако Марс био ослобођен од Сатане као што ће то бити једног дана случај и са нашом Планетом.

Ова надмодност духа човечијег према материјалном чини те је утицај његов, на друштво, друштвене појаве и односе и њихов ток и развој много јачи него утицај народне масе која се, узета у целини и као једно, појављује, мање више, као сустрат ума човечијег (духовнога закона) представљенога специјално у интелектуалним и моралним индивидуалностима одн. врљама народне масе. Не може се спорити ово претежно дејство интелегенције и индивидуалитета што ми називамо духовном аристократијом. Напредак је, у главном, дело и заслуга индивидуалности и да се је чекало на еволуцију у народним масама тј. да су те масе једини или, чак, и само главни фактори културни ми бисмо, свакако, још били у Средњем Веку. По самој еволуцији народне масе, сељак би и данас, н.пр., орао дрвеним плугом, возио се на колима без гвоздених осовина, становао у дашчарама и спавао у сламној постели на непатосаном поду, осветљавао би се лучем и жишом — одевао би се у овчје коже и његова писменост била би на висини или, тачније, на низини свега тога. Итд. Треба само имати у виду, у Римско Доба, акцију претора на развој Права где су они, једним чистим рационалистичким методом, кренули, уз такав исти, рационалистички, рад законодавца, Закон од XII Таблица до једне висине која и данас импонује и које право има још примене. На основу саме правне свести у народу еволуција Права би била ишла до данас, и ишла би и у будуће, једним и сувише лаганим темпом и ко зна да ли би у опште икада дошло до ступња до кога је Право довео рационастички метод индивидуалитета. И тако је на свима пољима људске делатности. И, задржавајући се само на најглавнијој од тих области, на Праву, најглавнијој јер оно, Право, има за задатак да организује друштво у државу — без чега, казали смо, не би било ни напретка ни културе — приметићемо да су појави у народној маси, ма које врсте они били, само један сирови материјал коме индивидуалности између да утисну и даду нужну форму као услов прогреса. У истини, законодавац је један велики, и идејни и морални, уметник, стим да, осим овога, уметничкога, стваралаштва, има код њега врло често и саме рационалистичке конструктивности а то је онда када он друштвеној еволуцији својом иницијативом, био то сам рационализам или, у исто време, и интуиција, да један импулс и crescendo изнад културнога и духовнога нивоа народне масе дотичнога момента.

Спиритуалисти поступају, међутим, друкчије. Они не поричу ни материју ни њене принципе, као што не поричу ни социјалну вредност природних наука: у опште, дакле, они признају материјални свет. Само што они сматрају духовни свет супериорнијим према њему, свету материјалном, сматрају дух као израз добра у упоређењу са материјом као изразом зла (греха), у чему им даје за право и људска повесница: човек је увек узимао да, у универзуму, постоји двојство: добро (божанско) и зло (сатанско) а материја је баш извор људских недаћа и патњи изазивајући борбу, борбу елементарну, у свету од које долазе те недаће и патње. (У том смислу је и стара персиска, Заратустрина, филозофија о Ормузду, принципу Добра, и Ариману, принципу Зла, који ће, најзад, бити побеђен). А ако следбеници материјализма веде да је постојање њиховога принципа материје, њиховога божанства и Бога, утврђено чулима, док то није случај са духовним Богом, њима спиритуалисти одговарају, и сасвим умесно, да није доказано ни да Њега. Духовнога Бога, нема: то није доказ да нешто не постоји, ако не може да се докаже да постоји. Сама чињеница, пак, да разум утврђује егзистенцију материје а не може да то постигне када је у питању егзистенција Духовнога Бога показује сву немоћ и слабост човековога ума — моћан према материји а немоћан према Богу — и сву супериорност Бога у односу на материју која је једина приступачна човековом разуму а коме је Бог неприступачан.

Ми, Хришћани, и уопште спиритуалисти убеђени су да ће духовна страна човечијег бића све више добити маха према његовој телесној страни, што ће имати за последицу све веће и веће слабење свих материјалних процитета човекових па и оних који се тичу одржања и продужења рода људскога, док овај најзад потпуно не ишчезне тј. не постигне, постајући само дух, своје савршенство. Онако исто као што то бива и са појединцем, човеком, кад умре: смрт није ништа друго до ослобођење човека од материје (тела), до његова победа над овом. Смрт је последња етапа на путу усавршавања човека; из материјалнога, несавршенога, света где је његов дух био спутан материјом, улази он у савршени, јер само духовни, свет. То је смисао смрти

и тако она има да се схвати по нашој, хришћанској, вери. Питамо се да ли на Марсу има људи, и у опште живих бића? У толико боље ако их нема, јер или их ту није било никада или су сна изумрла тј. прешла сва у духовни свет и тако Марс био ослобођен од Сатане као што ће то бити једног дана случај и са нашом Планетом.

Улога религије у друштву

У истом смислу као Pasteur и Duranloup и остали спиритуалисти и теисти. Видети овде и знамениту студију F. Brunetière-a, La faillite de la Science (Банкротство Науке) написану после његове посете Римском Папи. И идеја о нематеријалном свету, вишем и савршенијем од материјалнога, у који спада и Човек са духовном страном свога бића, провлачи се, у облику религијскога осећања, кроз целу људску историју почињући од незнабожачкога доба: најпре као многобоштво (Античко Време) па, затим, као доба једнобожачко у коме Хришћанска Религија представља врхунац у људском веровању — онолико, и више, јаче као и уверење засновано на фактима — да, осим видљивог света доступнога нашим чулима, има и један невидљиви свет, нешто што је далеко изнад ма каквога хемискога процеса и хемиске формуле односно витриола, нешто изван надлежности науке и зато, за њу и њене методе могуће само у домену чулних опажања, недостижне. Интересантно је да позитивна наука, која нарочито истиче сигурност својих закључака јер се оснивају на чињеницима, прелази преко горње чињенице, веровања људи у нематеријални свет које веровање расте са духовним развојем човека — да подсетимо да само Хришћана има на земљиној кугли неколико стотина милиона — а опада са материјализирањем човека и друштвених појава што ове приближава биолошком свету где недостаје свако религијско осећање и веровање — најбољи доказ да је нестајање вере везано са падом човека или пад човека везан за нестајање вере.

Та недоследност позитивне науке да не води рачуна о једном тако важном факту као што је веровање (религија) може се, мислимо, објаснити тиме што су научни радници, под утицајем своје науке (н.пр., наши српско-словенски филозофи или слависти били су под дејством те своје делатности и тако постали панслависти) — и уопште сваки човек је под утицајем своје врсте активности (као што је још, н.пр., сваки читалац под утицајем аутора па ма читалац иначе био по знању јачи од овога) — видели само материјални свет којим су се бавили и, на тај начин, постали искључиви и необјективни одбацујући све што није материја и материјално. (Ми смо, у својем чланку о Напредњацима, „Српски Народ“, Број од 24. јула ове год., скренули пажњу на опасност у коју човека може да баца идеја, ако она њима толико овлада да он изгуби моћ критичизма тј. престане да буде господар својих мисли и свога ума: то значи скоро овај изгубити). Отуда њихов материјалистички став и монизам и, у даљим последицама, атеизам, безбожничтво, модерно незнабоштво. Материјалистички монизам враћа, дакле, човека и Човечанство уназад, даје од многобо-

Историски материјализам = време је новац

На овој бази постала је, у социологији, теорија историскога материјализма (коју су нарочито обрадили К. Маркс и Ф. Енгелс а распрострли највише комунисти): по тој теорији, сва друштвена еволуција почива, у главном, на економским односима, она се, дакле, тиче материјалне стране људи и социјалних појава: економски односи су основни чиниоци у Човечанству и у његовом развоју. Историја Човечанства то је, по овој теорији, само историја економских фактора и односа међу појединцима, класама и народима. Па и саме националне покрете, националне револуције и ослобођења приврженици историскога материјализма објашњавају са те тачке гледишта, занемарујући, мање више, етичке, расне и религијске моменте.

Демократија, видећи у друштвеној заједници, у начелу, само човека — по њој, демократији, држава је и створена да би се он, човек, ставио у најбоље могуће услове за његово лично развијање — дошла је, логично, до резултата да међу људима, као и међу другим организмима, постоји борба и утакмица за живот, наравно живот схваћен материјалистички тј. у смислу економском. Животна борба човекова, Struggle for life Дарвинов, то је, у основи, борба за материјалну егзистенцију и благостање. Ово индивидуалистичко схватање друштва, од стране демократије, довело је, напослетку — што, сигурно, да поновимо, нису очекивали њени добронамерни оснивачи — до формирања једног типа човека са претежно материјалистичким менталитетом и склоностима како у погледу сврхе (лична корист, е-

гоизам) тако и у погледу метода за постигнуће те сврхе (небирање средстава), тип који превлађује како у приватном тако и у јавном животу како у унутрашњим тако и у спољашњим односима. Тип и израз Неопанганизма и Неонехришћанства, и у томе се и састоји идеолошки смисао овога, другог, Светскога рата: у борби хришћанскога човека са тим и таквим човеком, борба која треба да спречи повратак Човечанства тамо где је оно било пре појаве Бого-Човека, нашега Спаситеља, Исуса Христа.

Индивидуалистичка демократија достигла је своју најјачу манифестацију у капиталистичко-плутократском друштву т. ј. у друштву Англо-Американаца. (Енглези су, на пр., отишли дотле да чак и један од најнапреднијих појмова, време, материјализирају својом познатом формулом: time is money — време је новац, а Американци су предузели да створе механичког човека, робота, док је један америкашки професор — тако се јавља — дошао на идеју да се шимпанзи дресирају за фабричке раднике!). Што нам објашњава и данашњу сарадњу између њих, Англо-Американаца, и Бољшевичкога Комунизма чије концепције су, казали смо већ, тако исто на материјалистичкој бази (историски материјализам).

Према овоме и оваквоме схватању на коме демократија оснива своју теорију о народној маси као извору и утоку власти стоји друга, противна, спиритуалистичка концепција по којој би материјалистичка философија била нетачна и онда када би се њој имала замерити само и једино претераност а с погледом

¹⁾ В. наш рад: *Један поглед на еволуционистичку праву школу*, „Глас“ Српске Краљевске Академије, LXXVII, Београд, 1908.

²⁾ P. Painlevé, *La Philosophie de Marcellin Berthelot*, „La Revue du Mois“, Paris, Mai, 1907 (навод по нашем горњем раду).

³⁾ В. наш рад о еволуционистичкој правој школи.

⁴⁾ В. малочас цитирани наш рад.

Писац награђеног романа „Греси отаца“ Борислав Паунковић

Борислав
Паунковић

(Цртеж: Н.
Бешевић)

Како што је већ објављено, једну од пет утешних награда Књижевног конкурса „Српског народа“ добио је Борислав Паунковић за поднесени роман „Греси отаца“.

Г. Борислав Паунковић, релативно врло млад човек, 24 године стар, говорећи о себи, о књижевности, о своме награђеном роману, био је љубазан да нам поред осталог каже и ово:

„Мој отац је врло строго гледао на моје уметничке намере. Тако на пример, још кад сам завршио четврти разред гимназије, када је требало да добијем стипендију ради сликарских студија, он је то одбио једино дозволивши да се поред осталог бавим музичким студијама. Може бити да није пренаглио, јер да сам се посветио сликарству и да сам постао сликар, свакако се не би бавио књижевношћу, а смаграм да је књижевност моја много више изразитија и милија уметничка концепција. Отац ми је говорио: „Уметност је слава, али је то горак хлеб“, па је настојавао да што пре свршим оно од чега могу имати сигурно парче хлеба.“

Међутим, живот није хтео тако и у својој деветнаестој години одузме ми мајку, те сам био приморан да напустим школу и да ступим у државну службу, а тај догађај сасвим је био оборно мога оца те је цела кућа остала на мени.

Годину дана касније умре ми отац. Остао сам сам са две мале сестре у Београду. Али нећу даље излагати своје животне тегобе. Наглашава само ово да ме пре рата нико није нашао за сходно да помогне у намерама које сам имао у погледу књижевног рада, тако да сам тих дана изгубио сваку веру у људе, осетио трулеж наше предратне средине, па није чудо што сам и на писао роман са оваквим насловом, „Греси отаца“, јер сам га у мноме сам доживео, а зна се да је најискреније и најснажније оно што човек сам доживи.

Што се тиче мога књижевног рада почео сам са песмама. То је уобичајени почетак свих младих писаца, тако да је приповетка тек касније дошла. У поезији сам увек некако нагињао класичним мотивима, а и романтизму, можда услед младости, јер сам почео да пишем у седамнаестој години, али и сада, када сам већ зрео човек, осећам да не могу да се прилагодим савременој песничкој школи и да стојим на становишту да класицизам и романтизам ништа не може да превазиђе. Што се тиче саме књижевности, мене нарочито занима социолошки моменат, а специјално човек посматран кроз психолошку призму. Отуда су моји угледи, писци-аналитичари човекове душе. У том погледу много су ми оставили Еверс сво-

Јом „Аларауном“. Сљоскин у „Олги Орг“, Франсоа Копе, затим Достојевски, Пјер Луис и Пирандело својим приповеткама

Роман „Греси отаца“ први је мој роман. Што се тиче тога романа, могу да кажем да у првим поратним годинама тек створене Југославије наш Београд, као средиште једне новоформиране заједнице, примио је на себе тешку улогу престонице, али је поратни дух у читавој Европи једним брзим темпом натурао епоху у којој је требало много памети и мудрости да би се опстало и одржало. Западу, који је то диктирао, било је лако да се у томе сређује, али наш Београд, последњи камен Балкана на граници Истока и Запада, тај стари град, чији је дух још увек носио у себи укоренење основне ста-

рих дана, тешко је могао да иде у корак са новим данима.

Али Запад је тада био „у моди“ и морало се ићи упоредо с њим. То се и чинило. Само код нас се то чинило тако да се осећао дух скоројевића, осећало се како нас суседи посматрају, осећало се нешто што је пре личило на врење, на хаос и на све друго само не на паметно еволуирање једне младе земље.

Роман „Греси отаца“ све то доказује на сликовит начин, потсећајући у забавном стилу на прошлост, те на тај начин упознаје млађе генерације са нашим гресима, које онда нико није видео, али су они, после двадесет година, доказали своје постојање, донели слом једне средине, ошамарили по лицу оне који су били позвани да пазе и воде рачуна, али то нису учинили.

„Греси отаца“ су осуда једног друштва, покатак су и сатира, каткад социолошки приказ средине и психолошко сликање њених типова у лицима јунака и осталих статиста овог филма наше прошлости.

Мени је данас двадесет четири године. Та околност, као и то да ми је ово први роман, нека ми буде правдање ако ми се шта има замерити, нарочито у погледу танчина у које још нисам могао да ућем. Трудио сам се да се осети оно што је битно, пластично и приступачно, оно што је социјално, правно, психолошки и уметнички имало да да израз догађајима овог романа.

У колико сам засада што пропустио или промашио, верујем да ми се неће замерити и нека се одбије на моју младост и мали рок када сам сазнао за конкурс „Српског народа“, а критички и публици потрудићу се да се боље прикажем својим новим делом које спремам.

И када реприза дође бурно и снажно, можда и превише, он скупни обрве осећајући да је Нада и сувише попела динамику почетка, тако да ритмови основне мисли тутње сувише снажно.

Цела реприза би таква, претерано снажна — али девојка, већ убачена у страствену мелодију, пробуђене душе мисли на Олгу и њен бол у ствари мења абивање репризе. Лице јој успламетело, очи горе и као некада Шопену у првом Париском наступу, док је музици дао израз патриотског бола, тако и Нада у бурној репризи овог првог става, пушта на вољу болу своје љубави другарици. И када у завршетку улаже сву снагу, она би тако изражена да се отац трже, дочим је Милан чекао да осети какав ће прелаз дати из те снаге у суморни пијанисимо којим је став већ отсвиран.

И она га даде тако, да доби пљесак. И ако то није уобичајено у домаћем кругу.

Анданте кантабиле у другом ставау отпоче красну мелодију која наступи након увода неколико измешаних звукова.

Ко је слушао ову симфонију он је морао осетити чудну диференцију првог и другог става. Онако, алегоријом изражено, могло би се рећи да је први став као слатко легање у кревет након нечег доживљеног, а други би зато могао бити само једно пријатно буђење. У њему, у том буђењу, она красна мелодија осећа се као неком унутрашњом срећом тога буђења: у младости и љубави. Али мајстор који даде серенату меланхолије, патетичну шесту симфонију и који у својим цртама живота ношаше одвише бола, не даде себи толико оптимизма да цео став прође на ружама. И после једне сцене када девојка настави, „трочлана публика“ о-

дobar дух, као миловање фортуне опет појави главна тема из првог става. Она стиша не само Наду, већ у ублаженом изумирању слатке мелодије, у нежном игрању дирки, утеша и охрабри и остале три душе у соби.

XV.

Валцерска сцена трећег става би прекинута. Таман се у њој под лаком игром девојчињих прстију поче осећати ведро расположење и оно познато уљуљивање тога става, таман се у њему почеше нагињати четири лица... телефон убаци у игру свој дрски звук.

Сва се лица тргоше.

Професор Јовановић се диже и пође из собе. Ваљда ни један уметник света није доживео да га нешто тако дрско прекине у најскладнијем делу, а да му то буде једна радост. Јер за оцем сви потрчаше телефону.

Знали су да у ово касно доба то може бити само доктор Лазић, кога очекиваху.

— Ало, јесте ли Ви Лазићу?

Са друге стране жице допре доста јасно: — да, ја сам господине професоре.

— Па како испаде? Шта је?

— Богами не ваља.

— Дијагноза? — Рекао бих да је улкус пептикум вентрикули перфоранс...

— Како? Та није ваља.

— Ето, ја сам забринут. Сумњам да је то, мада симптоматологија није тако јасно изражена. Мишљења сам да треба да се изврши пренос на одељење ради операције.

— Добро Лазићу, а како се држи болесник? Шта се запажа; који су знаци уочљиви? Зноји ли се?

— Дакле хладног зноја нема. Нема нити знакова акутног колупса. Нема изразите тврдине и болности целог трбуха, па према томе мислим да гризлица није прела. Али то је питање можда само неколико часова и чуди ме само како ме посласате у одсудан моменат. Установио сам један јаки дефанс мискилер више пупка. Постоји лака надутост црева, нема столицу ни ветрове, блед је, држи се за трбух и погнут је. Осећа болове у оба рамена. Дакле, као што...

— Дакле, као што видим по вашем излагању то Вам је сигурно улкус пептикум... и ви Лазићу извршите одмах пренос, спроведите операцију, ако треба и рентген и спремите све за операцију.

— Само знате шта — долаје журно, — ако ћете видети да се операција мора одмах извести, јавите ми одмах. Иначе нека остане до ујутру. Како? Да, ја ћу га оперисати.

— Дакле разумели сте ме?

— У реду онда; лаку ноћ.

ГРЕСИ ОТАЦА

— ОДЛОМЦИ —

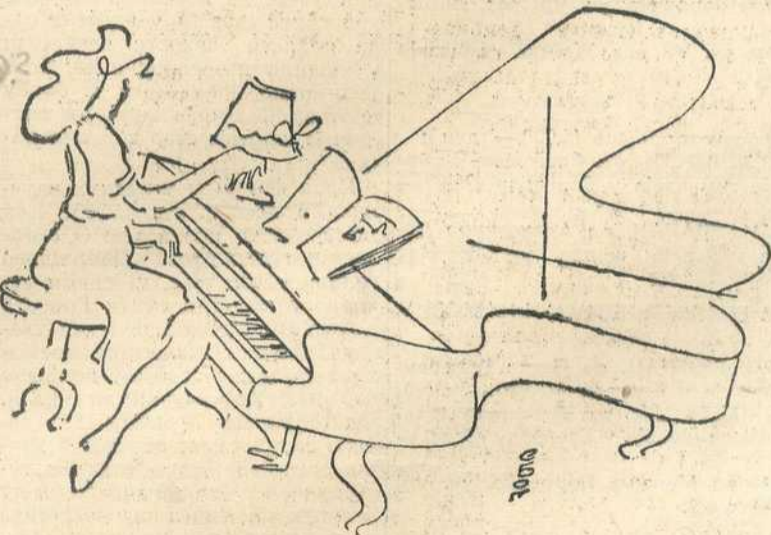
ПРВИ ДЕО
XIV

У дубоком почетку тамно и тешко звучи основна тема симфоније. Мимо обичаја Нада се дубоко нагиње над дирке као да тражи нека нова решења у овом најзначајнијем мајсторовом делу. Ритам који она лови, дубоко се нагињући у уношењу себе, не служи као неки, самом себи, он је ту диван и складан, да очврсне и заокругли мелодију. А игра и иначе делује чудно страствено и многобројном мелодијом. Оно тамно и тешко, основна тема, све више расте и као јецајући. Осећа се и струји где се основна друштвена мисао тако испољава, да се осећа снажна веза између појединих малих битних тема са главном. Осећа се сродство у њима.

Нада се лагано стишава у своме нагињању, у оном упорном тражењу и силној концентрацији снага, јер сада се оно јецајуће растење основне теме лагано стишава и губи у потиштеној тишини.

У наставку (алегоричног анимационог) у тихим звуцима девојчиње руке милују дирке што валовито али болно интонирају главну тему става. Осећа се покрет који расте, а и Нада с њиме; нешто као страсти одиже је сву и долазећи до кулминације ослобађа главну тему њених окова и

спретном игром убације једну споредну тему. У њој тонови страствено титрају. Нешто као миље испуњује и свирача и три слушаоца. У спроводном делу, ове исте теме, само покатак

(Цртеж: С. Богојевић)

модифициране својим миром, сети трње тих ружа јер то одмарују слушаоце да их спреме за репризу. Професор Јовановић гледа догоревање цигарете и не хаје за њу; госпођа Марија се тихо смеши разираганим очима, а Милан седи, наслоњено браду на наслон столице и чекајући репризу. Зна ла ће

сада наићи, јер познаје дело.

И како Нада то изнесе бејаше заиста чудно. Она им просто даде неки претећи облик, одену их у рухо суморне језе и слушаоци одахнуше када се као

ЗНАЧАЈАН УСПЕХ Омладинској књижевној конкуренцији

Саопштавамо резултате недавно расписаног Омладинског књижевног конкурса. Ово је први конкурс ове врсте у нас. Када је, пре пола године, СРПСКИ НАРОД објавио први пут текст конкурса, многи су скептички вртели главом. Многи су са презиром говорили да је то само један сасвим неуспео покушај, заснован на илузијама и предрасудама.

Међутим, резултати самога конкурса речито показују да су сви ови скептици и песимисти били у великој заблуди. Резултат конкурса испоа је изнад сваког очекивања. Не само што је одзив био огроман (стигло је 3337 радова!), већ је и квалитет самих радова показао да је наша данашња средњешколска омладина далеко зрелија, писменија и

литерарно активнија него што су то и највећи оптимисти могли претпоставити.

Из велике већине пристиглих рукописа зрачи дух родне груде и српске земље, истинске љубави према народу, завичају и отаџбини, дубоко поштовање према пратачким врлинама, према здравим народним традицијама, према вери и цркви, нашим лепим народним обичајима и вековним националним особинама и расним одликама.

Треба нарочито подвући да је Оцењивачки одбор највеће награде доделио радовима о Светом Сави, Стевану Немањи и Његошу, тим изразитим носiocима наше националне самосвојности и расне снаге. Према речима једнога члана Оцењивачког одбора: »Рад о Светом Сави претставља читав подвиг.

То је први озбиљан покушај да се у форми једног историског романа или једне романизоване биографије, књижевним стилем и богатим језиком, прикаже живот и рад Св. Саве, од рођења до смрти«.

Рад о Стевану Немањи дат је у облику једне озбиљне историске расправе, са савесним навођењем простудираних историских извора и огромне историске литературе о творцу Немањинске Србије. Ово није обичан ђачки рад, већ одличан темат којег се не би морао стицети ни један студент историје на Универзитету.

Исти је случај и са радом о Његошу; ту је дата зрела и смислена анализа »Луче микрокосма« и »Горског вијенца«, са пуно значајних рефлексја.

Од осталих награђених радова нарочито пажњу заслужује одлично израђени темат: »Улога српске задруге у прошлости и садашњости« и »Село у српској књижевности«. Има пуно песама и приповедака, у којима се наслућују несумњиви стваралачки таленти.

Према одлуци претседника Српске владе, генерала Недића, и министра просвете и вера Велибора Јонића, сви награђени радови биће објављени у засебној књизи, у једном алманаху, у редакцији и с предговором нашег познатог књижевника Симе Пандуровића. Тек тада ће се видети у пуној мери значајан успех овога конкурса на стварању новог српског књижевног подмлатка и нових српских стваралачких генерација.

Резултати конкурса

Оцењивачки одбор одређен за преглед радова Конкурса за српску средњошколску омладину, који је објавио СРПСКИ НАРОД 31 јула 1943 године, према одлуци претседника српске владе генерала Милана Ђ. Недића и министра просвете и вера Вели-

бора Јонића, завршио је рад 14 децембра о. г.

На поменуту конкурс стигло је укупно 3337 радова у стиху и прози. Оцењивачки одбор, прегледавши поменуте радове, донео је сагласну одлуку да награди следеће радове.

I ТЕМАТЕ:

1. СРБИЈА ПРЕ СВЕГА И НАДА СВЕ, од Милете Мојсиловића, уч. VIII р. X м. г. у Београду (2.000.— дин.);
2. САМО СЛОГА СРБИЈА СПАСАВА, од Веце В. Јевтић, уч. VII р. VII жен. гимн. у Београду (1.000.— дин.);
3. МИСИЈА СВЕТОСАВСКОГ ПРАВОСЛАВЉА У ПРОШЛОСТИ И САДАШЊОСТИ СРПСКОГА НАРОДА од Марина Бађевића, уч. VIII раз. гимназије у Зајечару (3.000.—);
4. СПОМЕНИЦИ СРПСКЕ КУЛТУРЕ, од Данила Стојановића, уч. II разреда III трговачке академије у Београду (500.— дин.);
5. УЛОГА СРПСКЕ ЗАДРУГЕ У ПРОШЛОСТИ И САДАШЊОСТИ, од Миодрага Цекића, савшеног матуранта гимназије Краља Александра у Београду (5.000.— дин.);
6. ДУЖНОСТИ И ОДГОВОРНОСТИ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ ПРЕМА НАРОДУ, од Гордана Алексић, уч. III раз. Трговачке академије у Нишу (2.000.— дин.);
7. УЛОГА СРПСКОГ СЕЉАКА У НАЦИОНАЛНОЈ ИСТОРИЈИ, од Живојина Првуловића, матуранта Богословије у Нишу (2.000.— динара);
8. СЕЛО У СРПској књижевности, од Ратка Марковића, уч. VIII раз. II мушке гимназије у Београду (5.000.— дин.);
9. ЗНАЧАЈ И ВРЕДНОСТ РАДА И СТВАРАЊА ЗА ПРЕПОРОД СРБИЈЕ, од Марина Бађевића, уч. VIII раз. гимназије у Зајечару (2.000.— дин.);
10. ЗАДАЦИ СРПСКЕ СРЕДЊОШКОЛСКЕ ОМЛАДИНЕ У ОБНОВИ СРБИЈЕ, од Јована Башића, уч. VII раз. I мушке гимназије у Београду (2.500.— дин.).

II ПЕСМЕ:

1. НАРОДЕ МОЈ, од Добривоја Недељковића, уч. VII раз. гимн. у Ваљево (3.000.— дин.);
2. ОТАЏБИНИ, од Мила Бискупљанина, уч. VI раз. гимназије у Пачеву (2.500.— дин.);
3. ВЕЧЕРЊА ПРЕДОСЕЊАЊА, од Гојка Табаковића, савшеног матуранта гимназије у Ваљево (2.000.— дин.).

III ПРИПОВЕТКЕ:

1. ЗРЕЛО КЛАСЈЕ, од Славољуба Ивановића, уч. V раз. I мушке гимназије у Нишу (6.000.— дин.);
2. ЗЕМЉА У ПЛАНИНИ, од Дмитра Варенике, уч. VIII раз. гимназије у Пожаревцу (4.000.— дин.);
3. ЕЈ, СРБИЈЕ, од Божене Зафрани, уч. VII раз. Женске гимназије у Нишу (3.000.— дин.).

IV ПУТОПИСЕ:

1. НА СТАРАМА ТИМОКА, од непознатог писца (4.000.— дин.);
2. ДВА СПОМЕНИКА СРПСКЕ ПРОШЛОСТИ, од Светозика Јаковљевића, уч. VII раз. VIII мушке гимназије у Београду (2.000.— динара);
3. СТЕНА СРПСКЕ СЛАВЕ — КАЈМАКЧАЛАН, од Александра Даскаловића, уч. III раз. Средње техничке школе у Београду (1.000.— динара);

V РАСПРАВЕ О СРПСКИМ КЊИЖЕВНИЦИМА И ЊИХОВИМ ДЕЛИМА:

1. ЛУЧА МИКРОКОСМА И ГОРСКИ ВИЈЕНАЦ, од Петра Ојдровића, уч. VIII раз. V мушке гимназије у Београду (6.000.— дин.);
2. ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ КАО ПУТОПИСАЦ, од Десимира Јовановића, уч. VI разреда IV мушке гимназије у Београду (3.000.— динара);
3. ОСВРТ НА БОЖУ КНЕЖЕВИЋА, од Милоша Ђоровића, уч. VIII раз. гимназије у Чачку (3.000.— дин.).

VI РАСПРАВЕ О ЛИЧНОСТИМА И ДОГАЂАЈИМА ИЗ СРПСКЕ ИСТОРИЈЕ:

1. ПУТЕВИ СВЕТОГА САВЕ, обимна романизирана биографија од Иванке Таскић, ученице VIII разреда II женске гимназије у Београду (20.000.— дин.);
2. СТЕФАН НЕМАЊА, од Велимира Роглића, уч. VIII раз. I мушке гимназије у Београду (10.000.— дин.);
3. ЗЕКА БУЉУБАША, од Александра Обрадовића, уч. VI разреда III мушке гимназије у Београду (5.000.— дин.).

Куверти са именима писца отворени су тек онда када су сви радови процењени и награде распоредене.

Према томе целокупна сума од 100.000.— динара, предвиђена за

награде, раздвојена је писцима напред поменутих радова.

Оцењивачки одбор: Симе Пандуровић, др Филип Медић, Никола Трајковић, Младен Ђуричић, др Коста Милутиновић.

Народе мој!

Народе мој, врати се на стазе своје,
Већ је последњи час!
На врелу исконске снаге твоје
Потражи себи спас!

Још није све прошло,
Још сунца греје зрак —
За нова делања и нова стварања
Још си довољно јак.

Проћи ће време крвавих мегдана,
Умући топова јек —
Са зором нових, лепших дана
Почеће нови век...

Ваљево.

Добривоје В. Недељковић
уч. VII раз. гимназије

Вечерња предосеђања

Сунце се клони тамо ка граду моме,
Румене се обронци,
До сада сиви,
Мирише сено у пласту своје
На голој, тек покошеној њиви...

Ова летња вечерња хладовина
Измамила је овчице беле,
Па су и цурице вредне
Ивањске венце сплеле...

Долази наше време ко' олуј моћног неба!
У доба новом српском
Срећно и радосно
Живети и делати треба...

Сунце се клони ка граду моме,
Румене се обронци,
До сада сиви.
Свуд звони нови ехо:
— Србија наша живи!

Ваљево.

Гојко Табаковић
свршени матурант
мушке гимназије

100-годишњица рођења Роберта Коха

11 децембра навршило се 100-годишња од рођења великог немачког лекара и научника Роберта Коха.

У Физикалном институту у Берлину, одржао је предавање владин саветник из Царског хигијенског завода, проф. др Кох; го предавање морало је у доба, када је медицински свет испитивао узроке заразних болести и епидемија, да изазове велико интересовање. Кох је додуше тада већ био познат у круговима стручњака по открићу изазивача болести слезине и по својим испитивањима на пољу болести инфекција рана. Међутим, нико није слутио, да ће ово предавање направити сензацију да ће се овде поднети јавности резултати у тишини изведеног рада, који је створио предуслове за борбу против бича, опасности од епидемија, који је стар већ миленијама.

Пред форумом угледних научника и лекара, одржао је Кох своје чувено предавање О етиологији туберкулозе. Још много година после тога, у једном некрологу поводом смрти Роберта Коха 1910, изјавио је један учесник ове седнице, да су му Кохова излагања остала у памћењу као највећи научни доживљај. Од тога дана, 24 марта 1884, датира светски глас великог немачког научника; само откриће туберкулозног бацила донело би му бесмртност. Друга научна велика дела осигуравају му међутим једно од првих места у низу добротвора човечанства.

Како је Роберт Кох син једног рударског радника из Клаустала, у Харцу, дошао до тога, да с таквом непоколебљивом сигурношћу уђе у суштину ових питања! Да би нашао одговор на ово питање, морамо се вратити уназад у године његових студија на универзитету у Гетингену, које му је омогућило његов отац као најдаровитијем између своје тринаесторо деце.

Његов тамошњи наставник за-

Од Ханса Д. Шваб-Фелиша

ступао је најме учење о „контагиум аниматум“, тј. он је претпостављао да изазивачи болести несумњиво постоје у облику микрорганизама. Ова теза постала је полазна тачка за Кохов будући истраживачки рад; она га никад више није остављала и указала му је на прави пут, на коме је он постао оснивач научне бактериологије.

Ипак, од почетка његових студија до оног датума, у марту 1884 године, био је далак пут, ма да је Кохов успон био сјајан и брз.

У Воштајну, Кох обраћа пажњу на обољење бедреница. Жалбе сељака из његовог округа, у коме стално страда стока не дају му мира, и он се темељно бави етиологијом обољења бедренице. После дуготрајних испитивања, полази му за руком, да изазивача болести директно посматра кроз микроскоп и да утврди његов развој облика до образовања спора.

После ових испитивања, Кох се углавном бавио инфективним рањима и објавио је своје резултате у једном раду, који је научно ударно основ антисептици и асептици и тиме дао бескрајно драгоцен допринос за лекарску праксу.

Нарочито је значајна Кохова метода испитивања, коју је он сам са савршеном покретношћу, примењивао, и која га је довела до његових других великих успеха, углавном на пољу истраживања туберкулозе и колере.

Предуслови за ишчауравање једног бацила, то су могућност његове видљивости и познавање његовог супстрата исхране и улога његовог развоја. Кох је решио ова питања, дошавши на срећну идеју, да помоћу хемијских продуката у боји, учини бактерије видљивим.

После мучних експеримената, који су изискивали много стрпље-

ња, успело је Коху — класичан пример је овде бацил туберкулозе — да одгаји бактерије на чврстом хранљивом тлу, у чистој култури, и да тако створи екстрактне предуслове за ефикасно сузбијање бактерија.

Све су то била сазнања и резултати испитивања, који су пре Коховог доба у најбољем случају, постојали само као наговештај. Ради разматрања његове делатности, не сме се, међутим, никако заборавити, да се он није само ограничио на чисто истраживачки рад. На пољу туберкулозе, која му је највише лежала на срцу, он је открићем свога туберкулина дао значајан прилог дијагнози и профилакси. Тако је он као управник Пруског института за заразне болести, данашњег института Роберт Кох, који је он преузео 1891, пружио практичне доприносе хигијени, као биолошко чишћење прљаве воде, средства за завој или завојање заразног објекта.

Његову експедицију за Индију, у циљу сузбијања колере, извео је он у интересу целог света.

Друге експедиције за Африку и Јаву, биле су посвећене испитивању болести Це-Це, грознице у Тексасу, болести спавања и маларије, за чије је профилактичко и терапијско лечење кинином он дао тачна упутства.

Сузбијање тифуса, који је био акутан крајем прошлога века у Немачкој, довело је под вођством Коха до великог успеха.

Кох је умро 27 маја 1910 у Баден Бадену, високо поштован и опште популаран у народу, свуда познат као борац за здравље својих ближњих. Од њега полази прави пут данас, са тако великим успехом примењене хематерије и серумске терапије. Помоћу његових метода, могла су се извести многа открића, и ми тај спасоносни утицај, поред осталог, осећамо и у садашњем рату са захвалношћу.

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ

Омладинци о значају рада у животу

У издању Министарства просвете и вера објављена је ових дана једна врло занимљива књига под насловом „У раду и стваралаштву лежи смисао живота“...

Ова тема, која је за данашње време необично актуелна, обрађена је на поменутом испитима од готово свих кандидата врло савесно и са много полета...

Први међу њима, МИЛЕНКО С. МИСАИЛОВИЋ, матурант Учитељске школе у Ужицу, каже ово:

„Цела природа је стваралачки акт најумнијег Бића. Радом створена, природа је усвојила рад као основни закон вечности. Од амебе па до најсложенијег бића у природи — човека, рад је најизразитија манифестација живота. Рад као челична „веза поклоњења“ спаја нас са прошлошћу и вуче нас у — доба које тек наилази.“

МИЛИЦА М. ПЕТРОВИЋ, матурант Женске гимназије у Нишу, кроз облик писма из заробљеништва, вели неколико дивних и тачних мисли:

„Рад истински и од срца једино може да донесе задовољство и корист. Кроз рад човек постаје свој и ближи се Богу. Рад није само атрибут физичког радника, већ обавеза свију нас. То је велики и частан дуг Отаџбини и друштву.“

На крају задатка износи величанствен завет:

„Одрекните се, децо српска, лаких ствари. Узобилите се. Прилике ваше земље то траже, а за њу вам никад ништа неће бити тешко да учините. Одреците се безбрижне младости, да би, како је лепо рекла једна српска омладинка, онима који дођу после вас цео живот био само срећна младост.“

БРАНКО Л. ЗЛОТОВИЋ, матурант Треће мушке гимназије у Београду наводи занимљиве примере:

„Све тече. Ништа мање тачно није рећи: Све ствара, све ради: и мрави, и богови. Јер живот, његов смисао је рад и стварање. Да Египћани нису стварали пирамиде, данас се за њих не би знало. Микеланџело и Леонардо, Шекспир и Гете, Карло и Петар Велики данас би били заборављени да нису радили и стварали. Краљевић Хамлет је вечити пример човека који није нашао смисао живота. Насупрот њему стоји др Фауст, који је упознавши сву мудрост видео да је смисао живота у раду и стваралаштву. Дански краљевић је остао гладан крај пуне трезе, а немачки доктор се наситио и — према уговору са Мефистом — умро тек у стваралачком раду.“

„Не можемо бити сви велики људи“, каже МИРЈАНА ТАТИЋ, свршени матурант Друге женске гимназије у Београду, „али можемо бити велики радници.“ Духовна величина није исто што и морална величина. Дух се стицке, моралне вредности се заслужују. Човечанству су свакако неопходни велики умови, али још више морално зрели људи. — Један свестан, истрајан и поштен рад даје више животне енергије него што човек у њега

утроши. Он ствара. Ту је човек најличнији Богу. Кроз стваралачке снаге човека и његов морални склоп назире се она божанска искра која га уздиже над природом и стварима. И тек тада живот добија своје пуно оправдање.

„Не случај него мисао и рад раде и зидају свет“, ставља као „мото“ пред свој задатак НАДЕЖДА Д. БУРОВИЋ, матурант Треће женске гимназије у Београду. У продужењу наводи лепу туђу мисао: „Рад удаљава од човека три највећа друштвена зла: досаду, порока и беду. Досада обухвата човека у моментима душевне слабости — када ништа не ради. Из досаде произлази порок, а из порока беда и то често и морална и материјална. Од дужности да се ради ништа не може да ослободи: ни богатство, ни титуле ни достојанство. Рад тражи жртве за себе, али веће жртве тражи лењост и беспосличње које гутају и тело и душу.“

„Само народи који су створили нешто имају право на живот“, тврди КРУНИЈА Ж. ГУЦОНИЋ, свршени матурант Женске гимназије у Шапцу и брзи документовано то тезу. „У критичним тренуцима, у невољи, народи

показују колико вреде, јер тада се испољава сав њихов смисао за живот па како сваки појединац може у раду да нађе утеху и спас, и народи могу да се из беде извуку само озбиљним и систематским радом.“

Изванредне примере из живота знаменитих људи наводи ПЕТРОНИЈЕ Н. ЛАЗАРЕВИЋ, свршени матурант Прве мушке гимназије у Нишу. Он признаје да „рад и стваралаштво, као најјачи творци и основи будућности народне и напретка цивилизације, прогреса и културе, нису лаки.“ И каже да „рад уздиже човека, а уздицање човеково је сте смисао живота.“ На крају наводи карактеристичне стихове Јована Јовановића-Змаја, који би се могли ставити као мото читавој књизи:

„Рад је сваком дужност прека, А не служи на срам ници, — Сиромаш се њиме храни, А богат се њиме дичи.“

СРЕЋКО НЕДЕЉКОВИЋ, свршени матурант Прве мевшовите гимназије у Чачку, наводи прво рад генерација у прошлости. И пита се чиме се ми можемо оджигити тим великим људима, који су нам утрли стазе и показали пут којим треба да идемо?

Само радом и то стваралачким радом. Многи и многи задаци стоје неиспуњени и чекају на нас. „Пас свакоји своје бреме носи“. Бреме наше генерације збиља је тешко, али не треба клонути.

У најдужем чланку књиге, у коме прво анализира шта је то у ствари рад и повлачи разлику између физичког и умног рада, РАДОМИР М. МАТИЋ, свршени матурант Гимназије у Зајечару, констатује да су „само идеали најмоћнији покретачи човекове духовне, па и физичке акције. Они су она силна неисцрпна енергија, непресушни извор воље и снаге за радом и стварањем. На крају каже: „Омладина је прва која треба да докаже и покаже да је она стварно извор снаге народне и здравља моралног и физичког. Зато што на њој остаје будућност и што се од ње много очекује она треба да се оспособи за то. А оспособиће се, пак, само радом, и физичким и духовним радом на својом усавршавању и радом на добро своје домовине.“

БОРЂЕ С. КУСТУДИЋ, свршени матурант Осме мушке гимназије у Београду, каже једну изванредну мисао да се „човек само својим радом уздиже“ и

да му само рад „Омогућава да буде изнад свих живих бића на земљи.“ У својој апологији раду он каже, између осталог, да „људи који су имали високо изграђен култ рада и стварања, увек су били и високо моралне личности. Рад пречишћава човека!“

Сви ови задаци пуни су дивних мисли о раду, оригиналних или наведених. Отуда, поред осталих добрих особина, ова збирка је пре свега антологија мисли о раду и стваралаштву. Течни писани, оригинални и успешни компоновани, ови изабрани задаци су занимљиви чланци о теми која је данас једна од најактуелнијих, и о којој ваља озбиљно размислити. Наша омладина, а нарочито школска, треба безусловно да прочита ову добру књижицу у којој може наћи користи за себе више но у многој другој, и већој и признатој књизи. Иако су ову књижицу писали у ствари наши млади духовни, ипак она одише дубоком зрелошћу, великом начитаношћу и ретком вештином писања.

Према свему овоме, ова добра књига може користити свакоме, и старом и младом, као озбиљна лектира из које се може нечему научити.

О стваралачкој елити

(Наставак са 10-те стране)

расама), Н. St. Chamberlain-a (Енглез по пореклу Немац по идејама као, у главном, Gobineau). Они, хероји, представљају највиши ступањ конструктивне интелигенције и када говоримо о индивидуалностима које воде народне масе, ми мислимо на такву интелигенцију и интелектуалце, интелигенцију и интелектуалце plus (+). Јер има и интелигенција minus (-), интелигенција деструктивних: и у негативном смислу може, тако исто, бити јаких и великих интелигенција као и у позитивном. Интелигенција је једна особина чија друштвена вредност је релативна: под контролом морала (специјално морала у хришћанском смислу) она је добротворна иначе је недис зло.

Отуда, када истичемо аристократију и аристократску концепцију код питања организовања законодавне власти, ми мислимо не само на раније време, на аристократију по рођењу, него и на аристократију ума, интелигенцију (интелектуалце), данашњу аристократију, у главном. А с погледом на мало час речено то је стваралачка интелигенција. То су људи од школе и образовања, људи од знања и науке. То значи да, под овом аристократијом, не разумемо онај ред људи познат у Француској под именом: les ratés (промашени), људи полупрошколовани и полубраздовани (полуинтелигенција) који зато не могу се убрајати ни у умну интелигенцију ни у народну масу и који стога немају ни менталитет ни схватања праве интелигенције као ни народне масе (који обоје, и интелигенција и народна маса, значе, сваки за се, један одређен принцип), људи без сигурнога погледа на свет, без утврђених начела (случај који Немци називају Prinzipslosigkeit).⁹⁾

⁹⁾ V. Hugo је повукао једно врло духовито упоређење између стваралачкога и рушничкога генија: Jules César passa le Rubicon Marchandon (чувени париски разбојник), passa l'égoût (Јулије Цезар пређе преко Рубикона а Маршандон преко подземног канала).

⁹⁾ В. овде наш чланак: Die geistige Verfassung der heutigen politischen Männer, Glarus (Schweiz) 1927. (Separatabdruck aus den „Glarner Nachrichten“.

Људи без духовне равнотеже, унеравнотежени, и отуда негативни и деструктивни, и у овом смислу могу они да буду врло јаки (негативне индивидуалности). То су они које је Христос најмање марио, „ни врући ни хладни“, људи без логике и система а Христос је био оличење највише Логике, највишега Система, највиши противник хаоса, тј. дома на Сатане. И зато, имајући још у виду и честу претезициозност речене категорије људи, њихова социјална штетност па можда, и опасност. Мада, одмах додајемо, друштво, махом, носи главну одговорност за промашеност тих људи а, затим, и међу њима може да буде позитивних и стваралачких интелигенција, као што, обрнуто, може бити и међу школованим интелектуалцима деструктивних елемената. Али, овде није реч о изузетцима него о правили.

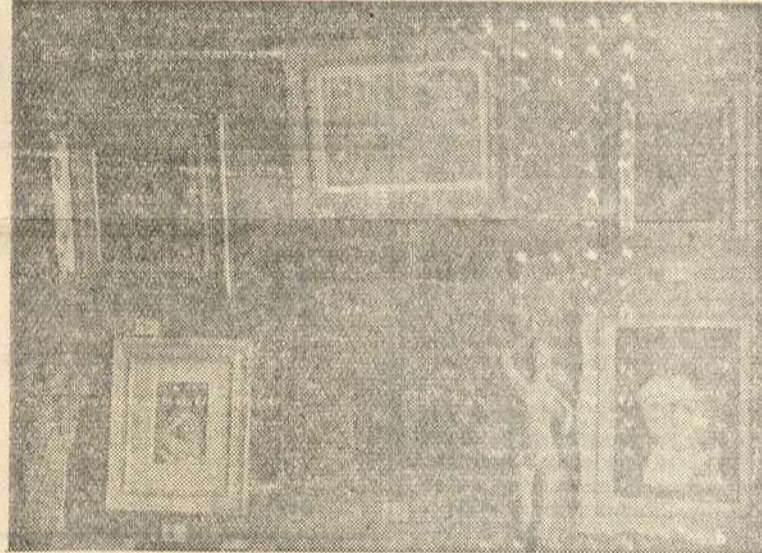
Да додамо овде још да, ако се индивидуалности (народни вођи) схвате као производ народних маса, као њихов екстракт — слично материјалним (хемиским) екстрактима (н.пр., потребан је већи број лимунова па да се добије једна мала количина сока) — народне масе могу сасвим бити задовољне теоријом хероја, јер би по њој, и народне масе имале посредно, удела и заслуге у акцији индивидуалитета (као родитељи код успеха своје деце).

Најзад, у идућем чланку, после излагања двају антијудних гледишта о Законодавној Влади видећемо какво је ту гледиште конзервативаца.

Живојин М. Перић, проф. Беогр. Унив. у пензији

ЗА БАКЕ I РАЗРЕДА ГИМНАЗИЈЕ, ОДГОВОРЕ НА СВА ПИТАЊА из веронауке, земљописа, природописа, за зимски семестар, стручно обрађена, добићете у Принципа Евгенија 2/II, стан 21.

СТАЛНА ИЗЛОЖБА наших сликара и вајара

Један од изложбе слика у уметничком салону „Бура Јакшић“ у Кнез Михајловој улици (Фото: „Српски народ“)

„ХЕРМЕЛИН“ КРВНА Томислав Гогољ Београд — Кнез Михајлова 10

Pyramidon таблете Против болести Добија се у свакој апотеци

МАЛИ ОГЛАСИ

ДИН. 5.—
ДРЖАВНА ТАКСА
СВАКА РЕЧ ДИН. 4.—

Др. ЉУБОМИР ОБРЕНОВИЋ специјалиста за венеричне болести — сифилис услед ограничења струје ординира од 1—5 часова, Краља Милана ул. 22 први спрат. Телефон 22-606.

ИЗГУБЉЕНУ ЛИЧНУ КАРТУ бр. 2060 издату од претстојништва полиције у Крушевцу, оглашавам неважећом. Тома Каћић, матурант — Ужице. 888 1—2

ИЗГУБЉЕНУ ЛИЧНУ КАРТУ издату од претстојништва полиције Ужице бр. 1002, оглашавам за неважећу. Ивановић Зорка, ученица гимназије — Ужице. 889 1—2

ИЗГУБЉЕНО СВЕДОЧАНСТВО о свршеном другом разреду Ужичке реалне гимназије, гласеће на моје име. Оглашавам неважећим. Синђелић Благоје — Ужице. 889 1—3

ЛИЧНУ КАРТУ бр. 51343 годину, добивену из села Лужнице срез Крагујевачки, изгубила сам, овим је оглашавам за неважећу. Благоје Д. Живановић. 887-6 1—3

ЛИЧНУ КАРТУ издату од претстојништва градске полиције у Крагујевцу, изгубио сам и оглашавам за неважећу. Миљковић Милан, пензионер из Крагујевца. 887-1 1—3

ЛИЧНУ КАРТУ добивену из претстојништва градске полиције у Крагујевцу, изгубио сам, овим је оглашавам за неважећу. Ђорђевић. 887-2 1—3

ЛИЧНУ КАРТУ добивену из претстојништва градске полиције у Крагујевцу, изгубила сам, овим је оглашавам за неважећу. Аница Јовичић. 887-3 1—3

ЛИЧНУ КАРТУ добивену из претстојништва градске полиције у Крагујевцу, изгубио сам овим је оглашавам за неважећу. Миомир Тодоровић. 887-4 1—3

ЛИЧНУ КАРТУ добивену из претстојништва градске полиције у Крагујевцу, изгубила сам, овим је оглашавам за неважећу. Живка Раденковић. 887-5 1—3

КУЋНУ ЛИСТУ добивену из претстојништва градске полиције у Крагујевцу изгубио сам. Овим је оглашавам за неважећу. Благоје Драгићевић. 887-7 1—3

ЛИЧНУ КАРТУ добивену из претстојништва градске полиције у Крагујевцу, изгубио сам, овим је оглашавам за неважећу. Радослав Божић. 887-7 1—3

ЛИЧНУ КАРТУ полицијску пријаву добивену из претстојништва градске полиције у Крагујевцу, изгубио сам. Овим је оглашавам за неважећу. Милан Богдановић. 867 3—3

ПОЗИВАМ МОГА БРАТА Обрада М. Слеччевића, родом из Урошевца, сада наредник Српске државне страже да се одмах јави или ма ко зна од његових другова да јави на адресу, Спири Слеччевићу, Крагујевац — село Љубичево, срез Гужански. 887-10 1—1

ЛИЧНУ КАРТУ добивену из претстојништва градске полиције у Крагујевцу, изгубио сам. Овим је оглашавам за неважећу. Шуповић Милева. 868 3—3

ЛИЧНУ КАРТУ добивену из претстојништва градске полиције у Крагујевцу, изгубила сам. Овим је оглашавам за неважећу. Радмила Јовановић. 869 3—3

ИЗГУБЉЕНУ ЛИЧНУ КАРТУ издату од претстојништва градске полиције у Крагујевцу, оглашавам за неважећу. Душан Крњачић—Крагујевац 870 3—3

„СИРОВИНА“ А. Д.

БЕОГРАД

ДУБРОВАЧКА 35 ТЕЛЕФОН 27-093, 20-241

У смислу постојећих прописа и наредбе трговина на велико и мало свих старих отпадака.

Овлашћени трговци у свим већим местима

Експозитуре:

Ваљево, Неготин, Крагујевац, Крушевац, Бољевац, Зајечар, Шабац, Велики Бечкерек.

891 1—4

ВЕЛЕТРГОВИНА ВИНОМ И РАКИЈОМ

Јездимира С. Шарића

производња ликера, коњака и рума

БЕОГРАД

Нр. Марије 89 Тел. 22-912

849 1—1

„СРБОПРОМЕТ“

ТРГОВИНА ДРВЕТА НА ВЕЛИКО

БЕОГРАД

Пашићева ул. 17/1 — Тел. 21-303

КУПУЈЕ СВАКУ КОЛИЧИНУ И ВРСТУ ГРАЂЕВИНСКОГ ДРВЕТА

ИНТЕРЕСАНТНО

ВРЛО АКТУЕЛНО

ЗАХТЕВАЈТЕ ОД ВАШЕГ КЊИЖАРА ОВИХ ДАНА ИЗАШЛЕ АКТУЕЛНЕ КЊИГЕ:

	Дин.
1 А. Е. Јохан	Земља без срца 80.—
2 Пол Мусе	Оптукујем 100.—
3 Свен Хедин	Америка у борби континенталата 70.—
4 Колин Рос	Западна хемисфера 100.—
5 Линклејтер Ерик	Жуан у Америци 100.—
6 Г. Вирзинг	Тражи се непријатељ 50.—
7	Тако је дошло до рата 12.—
8	Секрет Сервис 20.—
9	На живот и смрт 12.—
10	Владавина стараца 5.—
11 Џемс Берглинд	Иза кулиса Беле куће 40.—
12 Ерлинг Бахе	На падини Атласа 60.—
13	Влада у бекству 12.—
14 Конрад Барч	Видео сам Москву 30.—
15 Јохан Лерс	Јевреји иза Стаљина 6.—
16	Албион полази у рат 30.—
17 Мартин Пазе	Стаљин у светлу штампе и карикатуре 50.—
18 Џон Емери	Енглеска и Европа 20.—
10 Ф. Хартнагел	Амазонке са Бродвеја 70.—
20 Вегециус	Приручник за кафанске стратеге 50.—
21	Трагикомедија Жоржа Мандела 6.—
22 Георг. Павловић	Под шестокраком звездом 40.—
23	Севастопол 36.—
24 А. Ф. Бориес	Атлантис 15.—
25 Винстон Черчил	Мој савезник 30.—
26 Т. Х. С.	Европа против Европе 6.—
27	Весели алманах 20.—
28 Вилхелм Шајдер	Ко је убица? 40.—
29 Лудвиг Штрац	Завера на Босфору 40.—
30 Х. Г. фон Цобелтиц	Њена победа 50.—
31 Р. Кравченко	Аљина љубав 25.—
32 Курт Криспиен	Пуцањ на балу распродато 15.—
33	Глас бољшевизма 4.—
34 А. В. Кригер	На трагу тигра сабљаша 15.—
35 Ханс Михаел	Ловци глава распродато 15.—
36	Побуна на Фламингу 12.—
37 Курт Ридл	Сусрет са Маорима распродато 12.—
38 Др. В. Хофман	Животни простор или империјализам 12.—
39 Ј. Р. Георге	Јеврејин Зис 40.—
40 Ханс Дитмер	Улога немачких сеоских задруга у пољопривреди 8.—
41 Х. Баке	Независност европске исхране 10.—
42 Х. Х. Болер	Старање о немачком занатству 10.—
43 Лидија Рајмер	Породица у Новој Немачкој 10.—
44 Др. Х. Бенте	Немачка сељачка политика 10.—
45	Како путује немачки радник 10.—
46	Положај немачког радника 10.—
47 Валтер Херберт	Револуција европског сељака 12.—
48 Е. Моравац	Рат на Истоку 4.—
49	Био сам заробљеник у Офлаг XIIIБ 5.—
50	Алманах српске омладине 20.—
51	Наши у заробљеништву 10.—
52	Исток у Новој Европи 8.—
53	Лепота рада у Немачкој 15.—
54 Ханс Стен	Јунаци под заставом сунца 50.—

Ако Ваша књижара жељену књигу нема, можете исту набавити непосредно од издавача:

„ПРОСВЕТНА ЗАЈЕДНИЦА“

Београд, Косовска 39/III — Тел. 24-822.

ВРЛО АКТУЕЛНО ИНТЕРЕСАНТНО